

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1957

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1958

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdaniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1957. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1957

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1957

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1958

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
MANUFACTURING AND MINING

METAL AND MINING INDUSTRIES
1957

BOARD OF TRADE

STOCKHOLM 1958
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

TILL KONUNGEN

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1957. Berättelsen, ur vilken vissa preliminära uppgifter redan blivit offentliggjorda i Kommersiella Meddelanden, ansluter sig i fråga om plan och uppställning till närmast föregående årsberättelse. Redigeringen har utförts av aktuarien *K.-E. Forsström*.

Stockholm i oktober 1958.

Underdånigst

NILS MALMFORS

ARTHUR ERIKSSON

B. Nyqvander

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Text	Sid.		Sid.
I. Tillämpade redovisningsgrunder	13	Tab. E. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade efter arbetsgivare	17
II. Allmän översikt	15		
III. Gruvor och stenindustriella anläggningar	18	Tab. F. Produktionen av järnmalm inom olika län åren 1955—1957	19
Produktion:		Tab. G. Berg- och malmbrytningen i järnmalmgruvorna samt malmvärdet inom olika län	19
Järnmalm	18	Tab. H. Fördelning av direkt användbar malm efter järnhalt, fosforhalt och svavelhalt inom olika län	20
Andra malmer än järnmalm	23	Tab. I. Fördelning av bearbetat anrikningsslag och slig efter järnhalt	21
Stenkol, eldfast lera och klinkerlera	24	Tab. J. Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott åren 1953—1957	22
Oarbetad sten och stenarbeten ...	25	Tab. K. Omsättningen av direkt användbar malm, slig och sinter av järnmalm	23
Förbrukning av vissa råvaror m. m. .	26	Tab. L. Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1954—1957	23
Bränsle, smörjmedel och elenergi ..	28	Tab. M. Produktionen av stenkol, eldfast lera och klinkerlera åren 1953—1957	25
Drivkraft	28	Tab. N. Ugnar använda för bränning av kalk, dolomit och kiselgur	26
Förvaltnings- och arbetarpersonal ...	28	Tab. O. Bränsleförbrukningen vid gruvor och stenindustriella anläggningar	27
Fyndigheters förvärvande och försvar	31	Tab. P. Vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk använda motorer	28
IV. Järn- och stålverk samt metallframställningsverk	33	Tab. R. Förvaltningspersonalen inom gruvföretag och stenindustriella anläggningar	29
Produktion:		Tab. S. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom gruvor och stenindustriella anläggningar	30
Tackjärn	33	Tab. T. Arbetarpersonal vid malm- och stenkolsbrytning	31
Ferrolegeringar och järnsvamp ...	36		
Smidbara mellanprodukter	36		
Smidda, varmvalsade och varm-dragna produkter av väll- och götmetall	39		
Andra metaller än järn	41		
Förbrukning av råvaror m. m.	41		
Bränsle, smörjmedel och elenergi ...	44		
Drivkraft	48		
Förvaltnings- och arbetarpersonal ...	48		
Texttabeller			
Tab. A. Summariska uppgifter beträffande verksamheten inom bergverken	15		
Tab. B. Använd drivkraft samt förbrukningen av elenergi inom bergverken	16		
Tab. C. Drivkraft, använd vid bergverken, fördelad på olika slag av motorer	16		
Tab. D. Bränsleförbrukningen vid bergverken åren 1955—1957	17		

	Sid.		Sid.
Tab. U. Antal mutsedlar gällande malmer och andra inmutningsbara mineral	32	Tab. LL. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken vid tillverkningen av vissa varuslag	46
Tab. W. Sättet för bibehållande av äganderätt till utmälen år 1957	32	Tab. MM. Kvantitet och inköpsvärde av förbrukat träkol vid verk med framställning av järn och stål	46
Tab. X. Produktionen av tackjärn inom olika län åren 1955—1957	34	Tab. NN. Vid järn- och metallframställningsverken använda motorer	47
Tab. Y. Ugnar för tackjärnsframställning	34	Tab. OO. Förvaltningspersonal vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk	48
Tab. Z. Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1953—1957	35	Tab. PP. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom järn- och stålverk samt metallframställningsverk	49
Tab. AA. Tackjärnsproduktionen per masugn inom olika län åren 1955—1957	35		
Tab. BB. Tackjärnsproduktionen med fördelning på olika framställningssätt åren 1955—1957	36	Tabellavdelning	
Tab. CC. Produktionen av ferrolegeringar åren 1954—1957	37	Tab. 1. Uppfordringen ur järnmalmsgruvorna	50
Tab. DD. Hårdar för vällmetallframställning	37	Tab. 2. Anrikning av järnmalm	58
Tab. EE. Ugnar för götmetallframställning	38	Tab. 3. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmsgruvor	64
Tab. FF. Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika metallurgiska processer åren 1955—1957	38	Tab. 4. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna	68
Tab. GG. Fördelning av göt och stålgiutgods efter kvalitet åren 1956 och 1957	39	Tab. 5. Stenindustrins och kalkbrukens avsaluproduktion, fördelad på län	69
Tab. HH. Produktionen av smidda, varmsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall åren 1955—1957	40	Tab. 6. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m.	70
Tab. II. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn åren 1956 och 1957	41	Tab. 7. Sintring av järnmalm	72
Tab. JJ. Förbrukning av vissa råmaterial m. m. vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk år 1957	42	Tab. 8. Tillverkningen av tackjärn, järnsvamp och ferrolegeringar	73
Tab. KK. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken	45	Tab. 9. Tillverkningen av vällmetall, göt och stålgiutgods	74
		Tab. 10. Tillverkningen av smidda, varmsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot	76
		Tab. 11. Drivkraft använd inom bergverken, fördelad på län	78
		Tab. 12. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade på län	79

TABLE OF CONTENTS

Text	Page		Page	
I. Methods used for the statistics.....	13	Tab. H.	Ore, directly applicable for smelting, according to content of iron, phosphorus and sulphur in each county.....	20
II. General survey.....	15	Tab. I.	Ore for concentration and concentrates according to content of iron	21
III. Mines and stone working industry ...	18	Tab. J.	Mining according to work under ground and in open pits in 1953—1957	22
Production:		Tab. K.	Sales of ore, directly applicable for smelting, concentrates and sinter of iron ore	23
Iron ore	18	Tab. L.	Production of other ores than iron ore in 1954—1957	23
Other ores than iron ore	23	Tab. M.	Production of coal, fireclay and clinker clay in 1953—1957	25
Coal, fireclay and clinker clay	24	Tab. N.	Kilns used for burning of lime, dolomite and infusorial earth .	26
Crude stone and stone manufactures	25	Tab. O.	Consumption of fuel by mines and stone working industry...	27
Consumption of raw materials, etc. ..	26	Tab. P.	Motors used by mines and dressing, briquetting and sintering works.....	28
Fuel, lubricants and electric energy..	28	Tab. R.	Administrative staff in mines and stone working industry...	29
Motive power.....	28	Tab. S.	Number of workers by sex and age and number of working-hours in mines and stone working industry	30
Administrative staff and workers	28	Tab. T.	Workers engaged in the extraction of ore and coal.....	31
Acquirement and defence of concessions	31	Tab. U.	Number of mining-concession permits for ores and minerals	32
IV. Iron and steel works, metal manufacturing works.....	33	Tab. W.	Procedures for retaining right of ownership of mines in 1957...	32
Production:		Tab. X.	Production of pig iron in each county in 1955—1957.....	34
Pig iron.....	33	Tab. Y.	Furnaces for pig iron production	34
Ferro-alloys and sponge iron	36	Tab. Z.	Production of pig iron per blast furnace in 1953—1957.....	35
Crude steel and wrought iron	36	Tab. AA.	Production of pig iron per blast furnace in each county in 1955—1957	35
Forged, hot rolled and hot drawn products of steel and wrought iron	39	Tab. BB.	Output of pig iron according to method of production in 1955—1957	36
Other metals than iron and steel..	41			
Consumption of raw materials, etc....	41			
Fuel, lubricants and electric energy..	44			
Motive power.....	48			
Administrative staff and workers	48			
Tables in the text				
Tab. A.	Summary concerning the activity of metal and mining industries	15		
Tab. B.	Motive power used and consumption of electric energy by metal and mining industries...	16		
Tab. C.	Motive power used by metal and mining industries by type of motor	16		
Tab. D.	Consumption of fuel by metal and mining industries in 1955—1957	17		
Tab. E.	Mines and metal works and number of workers engaged by type of employer.....	17		
Tab. F.	Production of pig iron in each county in 1955—1957	19		
Tab. G.	Extraction from iron ore mines and value of ore in each county	19		

	Page		Page
Tab. CC. Production of ferro-alloys in 1954—1957	37	Tab. PP. Number of workers by sex and age and number of working-hours at iron and steel and metal manufacturing works...	49
Tab. DD. Hearths for wrought iron production	37		
Tab. EE. Furnaces for steel production	38	Tables	
Tab. FF. Bessemer and open hearth steel by type of metallurgical process in 1955—1957	38	Tab. 1. Extraction from iron ore mines	50
Tab. GG. Ingots and steel castings by grade in 1956 and 1957.....	39	Tab. 2. Dressing of iron ore	58
Tab. HH. Production of forged, hot rolled and hot drawn products of steel and wrought iron in 1955—1957	40	Tab. 3. Extraction from other ore mines than iron ore mines	64
Tab. II. Production of other metals than iron in 1956 and 1957.....	41	Tab. 4. Extraction from coal mines	68
Tab. JJ. Consumption of raw materials, etc., by iron and steel works and metal manufacturing works	42	Tab. 5. Stone industry and lime kilns: production for sale in each county	69
Tab. KK. Consumption of fuel by iron and steel and metal manufacturing works.....	45	Tab. 6. Crude stone and stone manufactures, etc.: production for sale in each county	70
Tab. LL. Consumption of fuel by iron and steel works in the manufacture of certain products.....	46	Tab. 7. Sintering of iron ore	72
Tab. MM. Quantity and purchase value of charcoal consumed at the production of iron and steel.....	46	Tab. 8. Production of pig iron, sponge iron and ferro-alloys	73
Tab. NN. Motors used by iron and steel and metal manufacturing works	47	Tab. 9. Production of wrought iron and crude steel	74
Tab. OO. Administrative staff at iron and steel and metal manufacturing works.....	48	Tab. 10. Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap	76
		Tab. 11. Motive power used in metal and mining industries in each county	78
		Tab. 12. Establishments and workers in metal and mining industries in each county.....	79

Translation of Swedish words frequently occurring in the tables

Alunskiffer	Alum shale	Direkt användbar	
Andra malmgruvor ..	Other ore mines	malm	Ore directly applicable for smelting
Anläggning	Work, plant, mill	Driftstid.....	Working time
Antal	Number	Drivkraft	Motive power
Anrikning	Dressing	Dygn	Day and night
Arbetare	Worker		
Arbetarpersonal	Workers	Eldfast lera	Fireclay
Arbetsställe	Work, plant, mill	Elektrisk generator-drift	Electric generator operation
Avhugg	Scrap	Elektro-	Electric
Avsalu	Sale	Elektrod.....	Electrode
		Elenergi.....	Electric energy
Basisk	Basic	Ferrolegeringsverk ...	Ferro alloys mills
Belägenhet	Situation	Fosforhalt	Content of phosphorus
Bessemer	Bessemer	Fyndighet	Deposit
Bly	Lead	Förbrukning.....	Consumption
Blåstermasugn	Blast furnace		
Bränning	Burning		
Bränsle	Fuel		

Förvaltningspersonal .	Administrative staff	Omedelbar maskin- drift	Direct machine work- ing operation
Genomsnittlig	Average	Pannbrännolja	Boiler fuel oil
Granit och gnejs	Granite and gneiss	Periodisk	Periodical
Gruva	Mine	Salutillverkningar . . .	Sales products
Gruvfält	Mine-area	Saluvärde	Sales value
Gråberg	Rock	Silver- och blymalm .	Silver and lead ore
Göt	Ingots	Sinter	Sinter
Hjälparbetare	Auxiliary worker	Skifferoljeverk	Shale oil plant
Härd	Hearth	Skrot	Scrap
Hästkraft (hk)	Horsepower (H P)	Slig	Concentrates
I dagbrott	In open pits	Smältning	Smelting
Induktionsugn	Induction furnace	Smidd, -a	Forged
Industrigrenar	Branches of industry	Sovring	Sorting
Inmuta	Take out a mining con- cession	Stenkol	Coal
Järnhalt	Iron content	Stålgjutgods	Steel castings
Järnmalmsgruvor . . .	Iron ore mines	Sur	Acid
Järnsvamp	Sponge iron	Svavel	Sulphur
Järnverk	Iron works	Svavelhalt	Content of sulphur
Kalk, kalksten	Lime, limestone	Svavelkis	Iron pyrites
Kalk- och kritbruk . .	Lime and chalk mills	Sönade	Forfeited claims
Kapacitet	Capacity	Tackjärn	Pig iron
Klinkerlera	Clinker clay	Tegel	Bricks
Koks	Coke	Tillverkningar	Products, manufactu- res
Kolgruvor	Coal mines	Timmar	Hours
Kontinuerlig	Continuous	Torv	Peat
Kvalitetsprodukt	Superior-quality pro- duct	Totalt	Total
Kvantitet	Quantity	Träbränsle	Wood fuel
Kvinnor	Women	Träkol	Charcoal
Lager	Stock	Ugn	Furnace, kiln, retort
Ljusbågsugn	Electric arc furnace	Under jord	Underground
Län	County	Uppfordring	Hoisting, extraction
Marmor	Marble	Utgjorda arbetstimmar	Working-hours exe- cuted
Martingöt	Open hearth ingots	Utmål	Concession
Masugn	Blast furnace	Varmdragna	Hot drawn
Masugns gas	Blast furnace gas	Varmvalsade	Hot rolled
Medelhalt	Average content	Vattenturbiner	Water turbines
Metallframställnings- verk	Metal manufacturing works	Ved	Firewood
Motor	Motor	Vällmetall	Wrought iron
Mutsedel	Mining concession per- mit	Värde	Value
Män	Men	Ångturbiner	Steam turbines
		Äldre varp	Old waste
		Ämnen	Blooms, billets, slabs

Summary

The annual special report on the metal and mining industries in Sweden published by Kommerskollegium contains more details concerning those branches than the general report on industry. The statistics are based on data given by the producers concerned. The following branches are dealt with in the report: 1) iron ore mines and dressing, briquetting and sintering plants; 2) other ore mines and dressing plants; 3) coal mines; 4) iron and steel works and ferro-alloys plants; 5) metal manufacturing works; 6) stone working industry, i. e. feldspar and quartz mills, paving stone works, other stone quarries and crude stone works, stone processing industry; 7) lime and chalk mills; 8) shale oil plants.

The activity of the metal and mining industries in 1957 was characterized by a considerable increase of the output of most of the plants in comparison with the previous year. The increase was specially pronounced as regards the manufacture of sponge iron, crude steel, most metals and hot rolled and hot drawn steel products.

Iron ore mining increased very much and attained nearly 19,9 million tons in 1957 in comparison with 19,0 millions in 1956. The quantity extracted during the year was 33,2 % higher than the record figure for 1937. The production of sinter was 2 568 832 tons, an increase of 9,1 % in comparison with the previous year.

The total output of so-called precious ores amounted during 1957 to

17 218 tons of ore directly applicable for smelting and 796 381 tons of concentrates of different kinds to a total value of 152,0 million crowns. During recent years the mining, as regards the different products, was distributed as has been shown in table L. A calculation of the different ores, has given as a result the quantities shown on page 24. Most important as regards exports was zinc ore both in respect of quantity and value.

The extraction of coal, fire-clay and clinker clay was considerably higher during 1957 than during 1956 (table M).

Amongst the different kinds of stone wares the production of paving stone has decreased. At the lime and chalk kilns there was an increase in the production of burnt lime from 583 000 tons in 1956 to 585 000 tons in 1957. The quantities of slaked lime and burnt dolomite were slightly lower during the year covered by the report than in the previous year.

The production of oil from alum shale on an industrial scale required 1 873 808 tons of shale. Among other products 35 493 m³ of petrol and 33 844 tons of sulphur were produced in 6 retorts.

The output of iron and steel — from the raw materials to the finished products — reached several new records. This large increase resulted from rationalization and expansion of the works over a period of several years.

During the year 1 446 067 tons of pig iron were produced. The previous record figure, 1 331 934 tons, was attained in

the year 1956. As regards the fuel used in the production of pig iron, there was an increase of coke pig iron, in 1957, by 94 639 tons to 1326 706 tons. The output of charcoal pig iron which has declined over a long succession of years, increased during 1957 by 5 641 tons.

The manufacture of ferro-alloy showed a considerable increase and reached 97 259 tons in comparison with 79 540 tons in 1956.

The quantity of sponge iron produced was 136 014 tons to a value of 55,4 million crowns. Corresponding figures for 1956 were 121 934 tons and 46,2 million crowns. A considerable expansion of this production can be expected during the next few years. The annual capacity is calculated at about 150 000 tons in the seven iron sponge plants now at work in the country.

The output of crude steel increased from 2 398 889 tons in 1956 to 2 482 614 tons in 1957, which was the highest figure hitherto reached for these products. The increase concerned especially basic Bessemer ingots and electric arc furnace ingots. The production of electric steel, which during recent years has covered an increasing share of the total steel production, was in 1957 45,2 % thereof, corresponding to 44,8 % the preceding year.

Also the output of forged and hot rolled products was a record for the

year. Especially may be mentioned an increased manufacture of concrete reinforcement bars, sheetmetal and ball bearing tubes. Heavy plates increased by 30 500 tons. On the other hand the manufacture of beams was lower in comparison with the previous year.

The production of other metals than steel increased above all in the case of aluminium and lead. The quantity of silver produced increased by about 18 tons.

The total consumption of electric energy of the metal and mining industries during 1957 surpassed the year before by 5,6 % or 253 million kWh. This increase concerned all branches of the industry except lime and chalk mills, feldspar and quartz mills and shale oil plants.

The consumption of different kinds of fuel during the year covered by the report was on the whole characterized by the same tendencies as in 1956. The consumption of coal for instance showed however a decrease. Wood fuel decreased as before.

The total number of workers employed amounted to 67 206, of which 64 649 men and 2 557 women. Among noteworthy changes of the number of workers in different branches may be mentioned the increase of workers in the iron ore mines and in the iron and steel works.

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Repetition	»	Repetition
Intet finns att redovisa	—	Magnitude nil
För litet att upptagas	0,0	Magnitude less than half of unit employed
Uppgift ej tillgänglig	..	Data not available

I. Tillämpade redovisningsgrunder

Kommerskollegii berättelse om Sveriges bergshantering, som utgör en specialberättelse beträffande bergverken, innehåller mera detaljerade uppgifter om dessa än kollegii allmänna industriberättelse. Följande industrigrenar behandlas i bergverksberättelsen: 1) järnmalmshuggruvor samt anriknings-, briketterings- och sintringsverk (inkl. sjö- och myrmalmstäckter), 2) andra malmgruvor och anrikningsverk, 3) kolgruvor, 4) järn- och stålverk samt ferrolegeringsverk, 5) metallframställningsverk, 6) stenindustri, d. v. s. fältspats- och kvartsbrott, gatstenshuggerier, andra stenbrott och grovstenshuggerier samt finare stenförädlingsindustri, 7) kalk- och kritbruk samt 8) skifferoljeverk, vilka sistnämnda i industriberättelsen ingå i gruppen kemisk och kemisk-teknisk industri.

Bergverksstatistiken bygger på uppgifter lämnade av vederbörande näringsidkare. Jämlikt gruvlagen, § 77, och lagen den 28 maj 1886 angående stenkolsfyndigheter m. m., § 42, skall gruvägaren respektive koncessionsinnehavaren årligen före den 1 mars året näst efter redogörelseåret till bergmästaren insända statistiska uppgifter över sin verksamhet. Samma skyldighet föreligger jämlikt kungl. kungörelsen den 16 maj 1913 (nr 84) för var och en, vilken såsom näring idkar bergverksdrift, varvid den till bergmästaren insända uppgiften även skall omfatta fabrik, som drives i samband med bergverk. Uppgifterna inhämtas å blanketter, som fastställts av kommerskollegi-

um efter samråd med olika statliga myndigheter och näringsorganisationer.

Beträffande företagens redovisning gäller, att malm- och kolgruvor samt järnverk och metallframställningsverk ingå i bergverksstatistiken oberoende av produktionens storlek. För stenindustri samt kalk- och kritbruk gälla i stort sett samma regler, som tillämpas inom industristatistiken. Fr. o. m. 1946 är sålunda antalet sysselsatta personer bestämmande för ett arbetsställes medtagande i statistiken. Beträffande de tidigare gällande reglerna hänvisas till 1948 års bergverksberättelse. För arbetsställes medräkning tillämpas sålunda med vissa nedan angivna undantag den huvudregeln, att antalet sysselsatta (ägare samt förvaltnings- och arbetarpersonal men exkl. hemarbetare) i årsgenomsnitt skall utgöra minst 5 personer. De större firmornas stenbrott och gatstenshuggerier äro dock undantagna från berörda regel. Det bör även påpekas, att produktionsuppgifterna genomgående hänföra sig till samtliga anläggningar, oberoende av storleken.

Principiellt räknas i bergverksstatistiken varje lokalt fristående arbetsställe (anläggning) som en industriell enhet. Med avseende på malmgruvorna gäller dock, att en anläggning stundom representerar en sammanslagning av såväl inom samma malmfält som i vissa fall inom olika malmfält belägna under samma förvaltning stående gruvbrytningsföretag. I samma grupper som gruvorna ingå även anriknings-, briketterings- och sintringsverk. I de fall,

då dessa äro direkt kombinerade med gruvbrytning, ha de dock ej räknats som självständiga arbetsställen.

Gruppen järn- och stålverk sammanfaller i huvudsak med de i industriberättelsen under rubriken järn- och stålverk redovisade anläggningarna. I bergverksberättelsen ha emellertid medtagits vissa verk, som vid sidan av järnframställning till övervägande delen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och därför i industriberättelsen förts under sistnämnda grupper. Dessa senare verk ha i denna berättelse sammanförts under rubriken andra järnframställningsverk. Drivas järn- och stålverken i kombination med anriknings-, briketterings- eller sintringsverk respektive med ferrolegeringsverk, redovisas dessa anslutna verk som självständiga arbetsställen inom vederbörande grupper.

Den i bergverksberättelsen redovisade gruppen metallframställningsverk omfattar anläggningar, vilka huvudsakligen framställa metaller ur malmer samt purple-ore.

För stenbrott och stenhuggerier har det på grund av denna industrigrens speciella karaktär ansetts lämpligt att sammanföra inom samma kommun och av samma företagare drivna anläggningar till ett arbetsställe. Undantag härifrån utgöra gatstensfabriker och storbrott, vilka var för sig räknas såsom särskilda arbetsställen.

Till kalk- och kritbruk föras förutom egentliga kalk- och kritbruk även kiselgur-, kalkstensmjöls- eller gödningskalkfabriker samt självständiga kaolinbruk. Anmärkas bör, att i produktionssiffrorna för bränd kalk även ingår den kalk, som erhålles från kalkbränningen

vid karbidfabriker, kopparverk, sockerbruk och sulfatmassfabriker.

Produktionen vid de i bergverksberättelsen redovisade företagen meddelas i tabellavdelningens tio första tabeller, varvid i tabellerna 1—4 och 7—10 den totala tillverkningen redovisas, oavsett om denna försålts eller ej under redogörelseåret. I tabellerna 8—10 anges även produktionen för avsalu inom landet och till export samt i tabellerna 5 och 6 enbart avsaluproduktionen. Såsom tillverkningarnas respektive avsaluproduktionens värde redovisas de salufärdiga produkternas försäljningsvärde fritt banvagn, fartyg eller bil etc., med frånräkning av rabatter men med inräkning av emballerings- och andra försäljningskostnader samt kostnad för transport med egna transportmedel. Då produktionen icke i dess helhet försålts under året, beräknas värdet för den osålde delen efter försäljningspriset å respektive produkter vid redogörelseårets slut. I fråga om legosmältningen av metaller och ferrolegeringar redovisas den av företagen intjänata bruttoersättningen inberäknat värdet av tillsläppta material o. d. Där emot redovisas legovalsning av järnverksprodukter med dessa produkters totala försäljningsvärde, såsom även sker i fråga om legoanrikning av malmer. Vidare bör nämnas, att såsom avsaluproduktion även räknats produkter, som överförts från ett arbetsställe till annat uppgiftslämnaren tillhörigt arbetsställe för vidare bearbetning där. Vad slutligen beträffar redovisningen av förbrukade råvaror m. m. samt av bränsle, smörjmedel och elenergi samt använd drivkraft och sysselsatt personal, hänvisas till redogörelser i texten under respektive rubriker.

II. Allmän översikt

Verksamheten vid de svenska bergverken under år 1957, om vilken uppgifter framläggas i förevarande berättelse, karakteriserades av att flertalet bergverk uppvisade en avsevärd ökning av produktionsresultatet i jämförelse med året före. Särskilt markerad var stegringen beträffande produktionen av järnsvamp, ferrolegeringar, götmetall och stålgljutgods samt varmvalsade och varmdragna produkter av götmetall. Utvinningen av andra malmer än järnmalm visade totalt sett ökning, vilket till övervägande delen berodde på ökning i svavelkisproduktionen. Produktionen av järnmalm och tackjärn var avsevärt högre 1957 än 1956.

Såsom ytterligare framgår av det följande nådde produktionen vid järn- och stålverken nya rekordsiffror inom vissa tillverkningsled.

Brytningen och bearbetningen av de olika stenindustriella produkterna före-

tedde en oenhetlig tendens. Bland de produkter, som uppvisade produktionsminskning, må nämnas gatsten.

Tab. A visar, att ökning 1957 förelåg beträffande såväl arbetarpersonalen som salutillverkningarnas värde liksom också beträffande förvaltningspersonalen. Salutillverkningarnas värde överensstämmer ej med motsvarande värdesummor i tabellerna 1—10, beroende bl. a. på att i tabell A angivna saluvärde även innefattar andra tillverkningar än de i ovannämnda tabeller redovisade samt att i dessa förekommande dubbelräkningar så vitt möjligt undvikits vid beräkningen av i tabell A meddelade saluvärden.

En översikt över den under 1957 vid bergverken använda drivkraften m. m. lämnas i tabell B. Detaljerad redovisning för de särskilda slagen av nyttjade motorer lämnas i tabell C. Motorernas styrka anges i under året uttagna

Tab. A. Summariska uppgifter beträffande verksamheten inom bergverken

Grenar	Antal arbets- ställen	Förvalt- nings- personal	Arbetar- personal	Utgjorda arbets- timmar i 1 000-tal	Salutill- verkningar- nas värde 1 000 kr
Järngruvor	69	1 799	10 983	21 440	1 135 377
Andra malmgruvor	29	625	2 981	5 750	166 829
Kolgruvor	9	58	817	1 449	12 779
Järnverk	42	7 264	32 787	68 924	2 313 812
Andra järnframställningsverk ¹	7	3 567	8 579	18 409	559 274
Ferrolegeringsverk	9	205	1 234	2 542	169 899
Metallframställningsverk	5	568	1 867	3 854	224 453
Kalk- och kritbruk	58	206	1 739	3 557	63 356
Fältspats- och kvartsbrott	20	40	226	453	7 202
Andra stenindustriella anläggningar....	298	701	4 992	9 710	121 790
Skifferoljeverk	1	340	1 001	2 178	35 428
Summa: 1957	547	15 373	67 206	138 266	4 810 199
1956	559	14 724	66 980	139 379	4 431 845

¹ Dessa verk ha i industriberättelsen förts under grupperna järn- och stålmanufaktur eller »andra mekaniska verkstäder och gjuterier».

Tab. B. Använd drivkraft samt förbrukningen av elenergi inom bergverken

Grenar	Drivkraft i eff. hk		Förbrukning av elenergi 1 000 kWh
	för omedel- bar drift av maskiner o. apparater	för drivande av el- generatorer	
Järngruvor	267 918	—	428 491
Andra malmgruvor	105 269	280	215 688
Kolgruvor	9 951	—	13 018
Järnverk	950 797	160	2 311 465
Andra järnframställningsverk	177 954	—	249 043
Ferrolegeringsverk	13 711	—	688 197
Metallframställningsverk	51 247	—	594 755
Kalk- och kritbruk	22 898	—	25 955
Fältspats- och kvartsbrott	3 710	—	4 369
Andra stenindustriella anläggningar	62 075	245	44 376
Skifferoljeverk	37 162	—	202 363
Summa: 1957	1 702 692	1 685	4 777 720
¹ Jfr texten nedan.	1956	1 632 770	65 479
			4 524 335

effektiva hästkrafter. Beträffande den betydande nedgången i antalet eff. hk för drivande av elgeneratorer må påpekas, att en avsevärd del av dessa motorer överförts till gruppen elverk i årsberättelsen Industri, där ifrågava-

rande anläggningar år 1957 betraktas som självständiga arbetsställen. Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av tabell 11, i vilken uppgifter meddelas angående hästkraftsstyrkan hos såväl de för omedelbar drift

Tab. C. Drivkraft, använd vid bergverken, fördelad på olika slag av motorer

	Vattenturbiner		Ångmaskiner (m) Ångturbiner		Olje- och gasmotorer		Elektriska motorer		Summa motorer	
	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk
Vid <i>gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	4	50	104	3 937	16 595	379 151	16 703	383 138
b) för elektrisk generatordrift	2	280	—	—	—	—	—	—	2	280
Vid <i>järn- och stålverk samt metallframställningsverk</i>										
a) för omedelbar maskindrift	2	525	—	—	1	80	73 311	1 193 104	73 314	1 193 709
b) för elektrisk generatordrift	2	160	—	—	—	—	—	—	2	160
Vid <i>stenindustriella anläggningar</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	—	—	157	6 276	9 253	119 569	9 410	125 845
b) för elektrisk generatordrift	2	75	—	—	1	170	—	—	3	245
Summa motorer										
a) för omedelbar maskindrift	2	525	4	50	262	10 293	99 159	1 691 824	99 427	1 702 692
b) för elektrisk generatordrift	6	515	—	—	1	170	—	—	7	685

Tab. D. Bränsleförbrukningen vid bergverken åren 1955—1957

År	Stenkol ton	Koks ton	Torv ton	Träkol 1 000 hl	Trä- bränsle, (ved m. m.) m³	Ben- sin, foto- gen m. m. ton	Motor- och pann- bränn- olja ton	Masugns- och koks- ugns gas 1 000 m³	Summa bränsle med reduk- tion till stenkol ¹ ton
1955	217 074	916 281	33	4 123	342 468	3 890	378 156	1 341 087	1 924 422
1956	163 726	1 029 469	415	4 150	280 818	3 979	472 351	1 492 458	2 125 402
1957	141 132	1 102 526	485	4 010	247 594	4 299	468 932	2 237 932	2 155 430]

¹ Angående reduktionstal se not till tab. O. Förbrukningen av masugns- och koksugns gas är ej inräknad i den totala, till stenkol reducerade bränsleförbrukningen.

av maskiner och apparater som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

En allmän översikt över bergverkens förbrukning av bränsle under åren 1955—1957 lämnas i tab. D. Förbrukningen av de olika bränsleslagen vid bergverken under redogörelseåret kän-

netecknades i stort sett av samma tendenser, som gjorde sig gällande 1956.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av kolumnen längst till höger i tabell D. Redo-

Tab. E. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade efter arbetsgivare

	Enskilda personer		Aktiebolag		Annat bolag, stiftelse el. dyl.		Ekonomisk förening		Kommun		Staten	
	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare	Arbets- ställen	Arbetare
Järngruvor	—	—	67	10 828	2	155	—	—	—	—	—	—
Andra malmgruvor	—	—	26	2 512	3	469	—	—	—	—	—	—
Kolgruvor	2	22	7	795	—	—	—	—	—	—	—	—
Järnverk	—	—	42	32 787	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra järnframställningsverk ..	—	—	7	8 579	—	—	—	—	—	—	—	—
Ferrolegeringsverk	—	—	9	1 234	—	—	—	—	—	—	—	—
Metallframställningsverk	—	—	5	1 867	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalk- och kritbruk	5	53	47	1 602	2	15	3	53	1	16	—	—
Fältspats- och kvartsbrott	11	66	9	160	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra stenindustriella anlägg.	59	616	186	3 785	38	391	12	172	3	28	—	—
Skifferoljeverk	—	—	1	1 001	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa: 1957	77	757	406	65 150	45	1 030	15	225	4	44	—	—
1956	77	756	411	64 862	51	1 058	16	260	4	44	—	—

görelseårets totala bränsleförbrukning skulle i enlighet härmed motsvara omkring 2 155 000 ton stenkol, vilket innebär en ökning med ca 1,4 % i förhållande till 1956 års förbrukning. Givetvis kan vid detta slags beräkningar hänsyn ej tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär de redovisade stenkolen vid här gjord beräkning genomgående anses betyda prima engelska kol, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenkol med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkolsbrytningen och järnsvampstillverkningen, där de kol, som användas, nästan uteslutande äro svenska.

Med hänsyn till de särskilda slagen av arbetsgivare fördelas bergverken i sex grupper, nämligen i sådana där arbetsgivaren utgöres av 1) enskild person, 2) aktiebolag, 3) annat bolag (kommanditbolag, handelsbolag, enskilt bolag inkl. oskift dödsbo), stiftelse eller dylikt, 4) ekonomisk förening, 5) kommun eller 6) staten. Fördelningen göres helt efter de formella ägandeförhållandena, så att exempelvis till de båda sista av ovan angivna ägaregrupper föras endast anläggningar, som drivas direkt (alltså ej i aktiebolagsform eller dylikt) av kommun eller staten. Föregående tabell (tab. E) utvisar för de olika bergverksgränarna anläggningarnas fördelning på skilda kategorier av arbetsgivare.

III. Gruvor och stenindustriella anläggningar

Produktion

Järnmalm. Brytningen av järnmalm ökade avsevärt och låg på betydligt högre nivå än 1956. Den under 1957 vunna kvantiteten var den överhuvud största, som noterats.

Årligen	Antal med malmfångst arbetade ut mål	Vunnen malm (direkt användbar malm och slig)	
		Totalt	Därav mangan- haltig järn- malm ¹
		1 000 ton	1 000 ton
1921—1930	271	7 842	50
1931—1935	232	5 251	87
1936—1940	330	13 040	169
1941—1945	376	8 437	115
1946—1950	339	11 277	95
1951—1955	377	16 399	46
1953	388	16 983	45
1954	382	15 325	8
1955	385	17 355	126
1956	403	18 947	117
1957	417	19 924	47

Brytningen av direkt användbar malm fortsatte vid Smålands Taberg, vilken malm helt gått till export.

Nedanstående tabell G avser att visa utbytet av järnmalm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika län. I den direkt användbara malmen och anrikningsgodset ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot all under året vunnen direkt användbar malm.

Av all under året vunnen direkt användbar malm, 18 092 329 ton, hade 7 215 128 ton erhållits vid 24 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk, 1 652 159 ton vid 6 kombinerade verk samt 348 587 ton vid 3 våtmekaniska verk.

¹ Enligt definition av den enligt 1928 års internationella konvention rörande ekonomisk statistik till-satta expertkommittén räknas såsom manganhaltiga järnmalmer de järnmalmer, vilkas manganhalt ligger mellan 10 % och 80 % av järnhalten, om den sammanlagda halten är minst 40 %. Beträffande mangan-kvantiteten i järnmalmen se sid. 24.

Tab. F. Produktionen av järnmalm inom olika län åren 1955—1957

Län	Vunnen malm (direkt användbar malm och slig)					
	1955		1956		1957	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	23 720	0,1	19 673	0,1	18 528	0,1
Uppsala län	194 637	1,1	279 896	1,5	316 401	1,6
Södermanlands län	111 864	0,6	131 206	0,7	129 723	0,6
Jönköpings län	31 472	0,2	36 809	0,2	60 019	0,3
Värmlands län	111 732	0,6	109 359	0,6	101 190	0,5
Örebro län	658 545	3,8	718 611	3,8	737 948	3,7
Västmanlands län	433 215	2,5	519 276	2,7	536 667	2,7
Kopparbergs län	2 547 551	14,7	2 677 781	14,1	2 748 146	13,8
Gävleborgs län	79 761	0,5	79 906	0,4	112 581	0,6
Norrbottens län	13 162 310	75,9	14 374 868	75,9	15 162 366	76,1
Hela riket	17 354 807	100,0	18 947 385	100,0	19 923 569	100,0

År 1956 redovisades 5 385 028 ton erhållna vid magnetiska och 1 301 098 ton vid kombinerade verk samt 324 478 ton vid vätmekaniska verk.

I tabell H ha sammanställts uppgifter länsvis beträffande den direkt använd-

bara malmens halt av järn, fosfor och svavel. Fosforhalten har därvid omräknats till 50 % järnhalt.

Från gruvorna erhålles förutom direkt användbar malm även anrikningsmalm, år 1957 utgörande 4 258 100 ton.

Tab. G. Berg- och malmbrytningen i järnmalmsgruvorna samt malmvärdet inom olika län

Län	Inom fyndigheterna bruten malm och berg							All producerad direkt användbar malm	
	Totalt	Därav							
		direkt användbar malm		anrikningsmalm		gråberg		Värde	Medelvärde per ton
		1000 ton	%	1000 ton	%	1000 ton	%		
Stockholms län	70	—	—	60	85,7	10	14,3	—	—
Uppsala län	479	275	57,4	68	14,2	136	28,4	14 282	48,90
Södermanlands län	272	60	22,1	167	61,4	45	16,5	2 567	43,02
Jönköpings län	55	55	100,0	—	—	—	—	353	5,88
Värmlands län	242	24	9,9	147	60,8	71	29,3	982	40,88
Örebro län	1 282	476	37,1	388	30,3	418	32,6	23 636	47,87
Västmanlands län	1 234	288	23,3	683	55,4	263	21,3	10 766	36,98
Kopparbergs län	5 012	2 081	41,5	1 301	26,0	1 630	32,5	100 308	48,07
Gävleborgs län	320	—	—	263	82,2	57	17,8	—	—
Norrbottens län	20 418	14 494	71,0	1 005	4,9	4 919	24,1	680 109	46,00
Hela riket: 1957	29 384	17 753	60,4	4 082	13,9	7 549	25,7	833 003	46,04
1956	26 483	17 042	64,4	3 309	12,5	6 132	23,1	739 041	42,81

Tab. H. Fördelning av direkt användbar malm efter järnhalt, fosforhalt och svavelhalt inom olika län. Ton

	Uppsala län	Söder- man- lands län	Jönkö- pings län	Värmlands län	Örebro län	Väst- man- lands län	Koppar- bergs län	Norrbottens län	Hela riket	
									1957	1956
<i>Järnhalt</i>										
Under 40 %	180 282	25 252	60 019	—	—	29 359	72 479	194 854	562 245	601 102
Fr. o. m. 40 % intill 50 %	111 778	34 413	—	—	336 853	253 359	56 719	439 737	1 232 859	880 808
» 50 % » 60 %	—	—	—	23 544	156 826	1 973	1 287 600	9 949 224	11 419 167	2 980 768
» 60 % » 70 %	—	—	—	475	76	6 465	669 893	4 201 149	4 878 058	12 800 845
<i>Fosforhalt¹</i>										
Under 0,006 %	262 736	—	—	—	75 485	59 645	194 919	—	592 785	448 772
Fr. o. m. 0,006 % intill 0,04 %	29 324	59 665	—	24 019	414 008	202 152	162 709	777 822	1 669 699	1 603 186
» 0,04 % » 0,1 %	—	—	60 019	—	4 262	29 359	1 692	255 907	351 239	587 408
» 0,1 % » 0,7 %	—	—	—	—	—	—	525 980	6 446 198	6 972 178	6 060 216
» 0,7 % » 1,0 %	—	—	—	—	—	—	1 201 050	31 931	1 232 981	1 306 937
1,0 % och däröver ..	—	—	—	—	—	—	341	7 273 106	7 273 447	7 257 004
<i>Svavelhalt</i>										
Under 0,01 %	—	—	—	14 781	190 628	43 890	1 657 855	386 954	2 294 108	2 281 203
Fr. o. m. 0,01 % intill 0,05 %	292 060	17 177	60 019	9 238	144 499	194 086	221 986	11 269 228	12 208 293	12 004 253
0,05 % och däröver ..	—	42 488	—	—	158 628	53 180	206 850	3 128 782	3 589 928	2 978 067
Summa direkt användbar malm	292 060	59 665	60 019	24 019	493 755	291 156	2 086 691	14 784 964	18 092 329	17 263 523

¹ Omräknad till 50 % järnhalt.

Därav härrörde 2 183 589 ton från 11 av de tidigare omnämnda magnetiska sovrings- och separeringsverken jämte ytterligare 15 dylika verk, 32 650 ton från ett våtmekaniskt verk samt 874 136 ton från 4 kombinerade sovrings- och separeringsverk. År 1956 utgjorde totalkvantiteten anrikningssmalm 3 604 999 ton, varav 1 982 463 ton erhållits från magnetiska sovrings- och separeringsverk. Anrikningssmalmen bearbetas vidare till järnmalmsslig, varav större delen genom sintring överföres i styckform vid härför anlagda verk. Vid tillverkningen av sinter inblandas i rågodset även krossad styckemalm m. m. Antal i gång varande sintringsverk under 1957 uppgick till 20. Den genomsnittliga driftstiden per verk utgjorde 6 884 timmar. År 1957 förbrukades vid sintringsverken förutom 1 783 717 ton slig 605 973 ton krossad styckemalm, 14 161 ton glödspån o. d. samt 340 276 ton slagg, kalksten m. m. Beträffande produktionen av slig och sinter under åren 1953—1957 meddelas nedan en översikt. Briketteringen av järnmalmsslig har helt upphört sedan flera år tillbaka.

År	Kvantitet Ton	Värde 1 000 kr
Järnmalmsslig		
1953	1 350 372	79 854
1954	1 287 407	66 712
1955	1 355 912	66 360
1956	1 683 862	91 143
1957	1 831 240	104 044
Järnmalmssinter		
1953	1 669 253	120 503
1954	1 661 716	111 533
1955	1 998 693	133 746
1956	2 354 831	171 193
1957	2 568 832	207 457

Den tillverkade sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodsets belyses i tabell I.

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 47,4 %. Motsvarande utbyte år 1956 var 47,7 %.

I nedanstående översikter är den producerade sligen för år 1957 fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt, varvid fosforhalten omräknats till 50 % järnhalt.

En verkställd beräkning angående

Tab. I. Fördelning av bearbetat anrikningsgods och slig efter järnhalt

Bearbetat rågods		Därav framställd slig i ton med en genomsnittlig järnhalt av					Kvantitet slig i förhållande till bearbetat rågods i %
Med en genomsnittlig järnhalt av	Ton	under 50 %	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa	
Under 30 %	228 383	1 464	6 336	72 046	—	79 846	35,0
Fr. o. m. 30 intill 40 % ..	2 083 997	—	167 403	686 383	—	853 786	41,0
» 40 » 50 % ..	1 337 990	—	—	505 846	251 750	757 596	56,6
» 50 » 60 % ..	145 882	—	—	—	108 095	108 095	74,1
» 60 % o. däröver	16 097	—	—	8 936	—	8 936	55,5
Summa: 1957	3 812 349	1 464	173 739	1 273 211	359 845	1 808 259	47,4
1956	3 510 482	—	172 979	1 243 545	257 612	1 674 136	47,7

¹ Härutöver ha framställts 60 ton järnmalmsslig (järnhalt 50—60 %) och 22 921 ton järnmalmsslig (järnhalt 60—70 %) ur sammanlagt 429 009 ton rågods med en järnhalt av under 30 %, varur huvudsakligen utvunnits annan slig än järnmalmsslig. Jfr not 7 å sid. 60—61 samt not 3 och not 6 å sid. 62—63.

	Totalkvantitet malm	Innehållen järnmängd	Medelhalt i %	
	Ton	Ton	1957	1956
Direkt användbar malm	18 092 329	10 580 561	58,5	59,3
Slig	1 831 240	1 168 817	63,8	63,3
Summa: 1957	19 923 569	11 749 378	59,0	—
1956	18 947 385	11 301 887	—	59,6

innehållen järnmängd i den direkt användbara malmen och sligen ger för år 1957 ovanstående resultat.

Fosforhalt	Slig i ton
Under 0,006 %	426 076
0,006—0,04 %	1 029 509
0,04 —0,1 %	17 557
0,1 —0,7 %	358 098
0,7 % och däröver	—
Summa	1 831 240

Svavelhalt	Slig i ton
Under 0,01 %	829 221
0,01—0,05 %	552 507
0,05 och däröver	449 512
Summa	1 831 240

Förutom ovan redovisad slig, erhållen genom anrikning av inhemsk järnmalm, har under 1957 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder, till vilka utländsk svavelkis till övervägande delen utgjort råvara, erhållits s. k. purple-

ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslig (55 å 60 % järn). Ifrågavarande produktion uppgick till 65 892 ton med ett värde av 5 751 000 kr, medan kvantiteten för år 1956 utgjorde 76 246 ton. Av den totala purple-oreproduktionen ha 81 ton med ett värde av 9 000 kr angivits vara avsedda till avsalu. Vid det ena av verken ha av 116 560 ton purple-ore framställts 114 231 ton briketter till ett värde av 10 901 000 kr. Briketteringen pågick i 8 736 timmar. Vid det andra verket framställdes av 16 917 ton purple-ore 16 025 ton sinter till ett värde av 1 515 000 kr. Sintringen pågick i 6 240 timmar.

Sysselsättningens fördelning under senare år på gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud belyses i tabell J.

Samtliga de sifferuppgifter, som i det

Tab. J. Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott åren 1953—1957

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord brutet berg och malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme	I dagen brutet berg och malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme	Totala kvantiteten vunnin malm	Ton per arbetare	Ton per arbetstimme
	Ton			Ton			Ton		
1953	13 221 200	3 511	1,90	13 315 210	16 812	8,44	16 983 328	1 786	0,91
1954	12 776 332	3 407	1,98	10 127 966	18 150	9,34	15 325 448	1 649	0,85
1955	15 154 337	3 781	2,02	9 950 948	18 126	9,29	17 354 807	1 801	0,92
1956	16 749 005	3 972	2,15	9 733 920	17 828	9,13	18 947 385	1 883	0,97
1957	19 793 564	4 474	2,43	9 590 021	20 232	9,31	19 923 569	1 885	0,97

Tab. K. Omsättningen av direkt användbar malm, slig och sinter av järnmalm. Ton

	Direkt användbar malm	Slig	Sinter
<i>Lager vid årets början</i> ¹	21 420 696	447 931	36 009
<i>Produktion under året</i>	18 092 329	1 831 240	2 568 832
<i>Leveranser under året, totalt</i>	18 307 102	1 930 744	2 561 601
därav: a) till egna verk	402 929	1 189 629	2 355 520
b) för annan inhemsk förbrukning	895 912	260 057	144 909
c) för export	17 008 261	481 058	61 172
<i>Lagerjustering</i>	— 436 610	— 56 229	— 1 500
<i>Lager vid årets slut</i> ¹	769 313	292 198	41 740

¹ Uppgifterna avse totala lagren vid gruvor, anriknings- och sintringsverk samt i hamnar lagrad malm m. m. från redovisade gruvor och anrikningsverk. — ² Inkl. limonitmalm.

föregående meddelats, avse produktionen från järnmalmsgruvor, varvid 12 882 ton limonitmalm med en järnhalt av 27,6 % vid Stollbergsfältet inräknats. Därjämte ha under år 1957 utvunnits obetydliga kvantiteter sjö- och myrmalm ur några småländska sjöar.

Lagren av direkt användbar malm minskade under 1957 med 651 000 ton. Tabellen K över omsättningen av järnmalm visar, att även lagren av slig minskade, vilket huvudsakligen sammanhänge med ökade leveranser för inhemsk förbrukning.

Andra malmer än järnmalm. Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer uppgick, såsom framgår av tabell 3 i tabellavdelningen, under år 1957 till

17 218 ton direkt användbar malm av olika slag med ett sammanlagt värde av 1 106 000 kr jämte 2 693 384 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 22 anrikningsverk, vilka med få undantag använda flotationsanrikningsmetoden, behandlades under redogörelseåret 2 694 592 ton rågoods. Av nämnda verk ha två även framställt järnmalmsslig. En del av rågodset utgjorde avfall efter järnmalmsanrikning. Sammanlagt framställdes 796 381 ton slig av skilda slag med ett värde av 150,9 miljoner kr. Verken voro för anrikning av enbart annan malm än järnmalm i gång sammanlagt 89 737 timmar.

Under senare år har malmfångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som visas i tab. L.

Tab. L. Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1954—1957. Ton

	1954	1955	1956	1957
Grafitmalm	—	280	400	746
Guldmalm	56 407	52 276	45 230	47 022
Kopparmalm	56 114	67 130	69 920	76 975
Manganmalm	8 173	15 383	29 250	13 168
Silver- och blymalm	40 650	44 752	45 972	50 707
Svavelkis	399 199	394 074	493 464	501 637
Volframalm	495	469	461	484
Zinkmalm	103 518	107 683	121 159	122 860
Summa	664 556	682 047	805 856	813 599

	Direkt användbar malm		Slig		Summa	
	Ton	Värde 1 000 kr	Ton	Värde 1 000 kr	Ton	Värde 1 000 kr
Grafitmalm	746	11	—	—	746	11
Guldmalm	3 965	706	43 057	609	47 022	1 315
Kopparmalm	—	—	76 975	43 891	76 975	43 891
Manganmalm	12 507	389	1 661	144	13 168	433
Silver- och blymalm	—	—	50 707	36 612	50 707	36 612
Svavelkis	—	—	501 637	42 036	501 637	42 036
Volframmalm	—	—	484	4 720	484	4 720
Zinkmalm	—	—	122 860	22 971	122 860	22 971
Summa	17 218	1 106	796 381	150 883	813 599	151 989

Därav 600 ton mangankalk med ett värde av 9 000 kr.

Fördelningen av 1957 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmernas värde visas av sammanställningen ovan. En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat de nedan redovisade kvantiteterna. I denna tablå har av svavel endast medräknats vad som ingår i såsom svavelkis redovisade malmer. I övriga malmer redovisas ett svavelinnehåll av 13 275 ton. Dessutom må även erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 1 376 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom betydande manganhalt. Produktionen av dylika malmer uppgick under 1957 enligt tab. 1 och 2, i vilka manganhalterna för malmer och sliger med en uppgiven halt av i regel minst 1 % redovisats, till 643 556 ton direkt användbar malm och 62 759 ton slig, tillsammans innehållande 24 603

ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså manganinnehållet i olika slags malmer under redogörelseåret ha utgjort 25 979 ton.

Beträffande förändringar i lagren av andra malmer än järnmalm må framhållas, att lagren av zinkmalm minskade från 24 913 ton vid 1956 års slut till 19 114 ton vid motsvarande tidpunkt 1957. Lagren av svavelkis ökade däremot och uppgick till 153 980 ton vid årsskiftet 1957/58.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera. Brytningen av såväl stenkol som eldfast lera och klinkerlera uppvisade större kvantiteter under 1957 än under året före.

Stenkolsproduktionen redovisas i tabellen M fördelad på tre olika kva-

År	Brytningsmängd berg, stenkol o. lera Ton	Antal arbetare	Ton per arbete- tare	arbets- timme
1953	640 000	804	796	0,44
1954	569 347	724	786	0,44
1955	580 962	753	772	0,43
1956	607 107	783	775	0,44
1957	684 923	817	838	0,47

	Bly ton	Fosfor ton	Guld kg	Koppar ton	Mangan ton	Silver kg	Svavel ton	Volfram ton	Zink ton
I direkt användbar malm	—	6	92	62	1 276	210	—	—	—
I slig	36 469	—	2 927	18 013	100	77 927	248 520	303	67 611
Summa: 1957	36 469	6	3 019	18 075	1 376	78 137	248 520	303	67 611
1956	32 747	15	2 978	16 725	3 908	79 699	242 772	274	66 040

liteter: A-kol med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, B-kol med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % samt C-kol med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen av berg, stenkol och lera per arbetare utgjorde år 1957 enligt vidstående tablå 838 ton mot 775 ton föregående år. Den totala brytningsmängden är likväl större än vad dessa siffror ge vid handen, enär även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten. Det totala produktionsvärdet inom stenindustrin (inkl. skifferoljeverk) uppgick till 227,8 miljoner kr under 1957 mot 214,4 miljoner året förut. Denna ökning, som även motsvarades av en kvantitativ uppgång beträffande flertalet stenprodukter, ägde rum inom samtliga stenindustriella grupper. I fråga om produktionsförändringen för de olika varuslagen kan bl. a. påpekas, att gatstensproduktionen undergick en minskning från 67 500 ton till 36 000 ton. Av krossad sten och makadam (av granit

och gnejs samt s. k. svarta och gröna graniter) framställdes väsentligt större kvantiteter än år 1956. Brytningen av blocksten av vanliga röda och grå graniter steg, och även produktionen av svarta och gröna graniter ökade under året.

Vid egentliga kalk- och kritbruk har uppgång ägt rum i produktionen av osläckt kalk från 583 000 ton 1956 till 585 000 ton 1957. Produktionen av släckt kalk ökade liksom också framställningen av bränd dolomit. Under året levererad, för jordförbättring avsedd, kalk har redovisats med 68 892 ton osläckt och 10 652 ton släckt kalk samt 67 474 ton kalkstensmjöl; motsvarande siffror år 1956 voro 76 724, 20 649 resp. 77 133 ton förutom 834 ton mjölkalk. Nämda siffror för osläckt kalk och kalkstensmjöl torde genomgående vara något för höga. I dessa torde nämligen även ha inräknats mindre kvantiteter, som använts såsom murbrukskalk eller för annat industriellt ändamål.

Förutom den ovannämnda kalken, framställd vid de egentliga kalkbruken, brännes kalk för industriens eget behov vid en del sulfatmasse- och karbidfabriker samt kopparverk och sockerbruk. Produktionssiffrorna för ifrågasvarande kalk utgjorde 166 187 ton mot

Tab. M. Produktionen av stenkol, eldfast lera och klinkerlera åren 1953—1957

År	Stenkol	Därav			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	A-kol	B-kol	C-kol		
	Ton					
1953	284 648	106 047	83 995	94 606	181 127	47 946
1954	267 280	98 589	77 871	90 820	137 545	44 788
1955	281 949	89 883	91 082	100 984	139 060	46 175
1956	294 217	87 670	54 411	152 136	147 094	50 930
1957	304 192	91 890	59 202	153 100	197 907	58 924

Tab. N. Ugnar använda för bränning av kalk, dolomit och kiselgur

	Periodisk bränning		Kontinuerlig bränning				
	Kalk-fyrar och jord-ugnar	Fält-ugnar	Schaktugnar		Ringugnar		Rote-rande bränn-ugnar
			gas-eldade	andra	gas-eldade	andra	
<i>För kalkbränning</i>	12	114	64	25	—	5	7
därav vid: kalkbruk	12	114	154	7	—	5	—
sulfatmassefabriker	—	—	6	1	—	—	27
karbidfabriker o. kopparverk..	—	—	4	1	—	—	—
sockerbruk	—	—	—	16	—	—	—
<i>För dolomitbränning</i>	—	—	—	1	—	—	—
<i>För bränning av kiselgur</i>	—	2	—	1	—	—	1
Summa: 1957	12	116	64	27	—	5	8
1956	14	145	67	34	1	5	9

¹ 3 ugnar även använda för bränning av dolomit. — ² Därav 6 mesaugnar.

165 988 ton år 1956. Av denna kalk tillverkades under 1957 48 829 ton vid sulfatmassefabriker, 80 150 ton vid karbidfabriker och 37 208 ton vid sockerbruk. Dessutom ha ur ombränd kalk-mesa utvunnits 81 175 ton osläckt kalk.

För framställning av olja ur alunskiffer i industriella former användes 1 873 808 ton alunskiffer. Följande produkter erhöles:

	m ³	Värde 1000 kr
bensin	35 493	7 265
pannbrännolja	77 557	12 180
gasol	19 317	6 624

	Ton	
svavel	33 844	8 254
ammoniumsulfat	1 592	480
asfalt	175	35
gas	1000 m ³	
	7 800	378

Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m. redovisas i tabellerna 5 och 6. I förstnämnda tabell är produktionen fördelad på olika län. Till den årliga bergverksstatistiken insamlas jämväl uppgifter rörande den totala brytningskvantiteten av vissa

bergarter, men dessa data publiceras ej i tabellavdelningen. För redögörelse-året äro dessa totala brytningsmängder följande.

	Ton
Alunskiffer	2 147 069
därav till bränsle	273 261
Kalksten	6 940 212
därav: kalkmärgel för cement-tillverkning	437 721
foderkalk	22 016
Kiselgur	4 361
Krita	18 000
Kvartsit	423 609
Lerskiffer	3 110
Sandsten	46 988

Antalet ugnar, som 1957 användes vid kalkbränningen, framgår av tabell N.

Förbrukning av vissa råvaror m. m.

Förbrukningen av de viktigaste slip-medlen o. d. vid de stenindustriella anläggningarna har under 1957 uppgått till följande kvantiteter (kg).

Bly	5 737	Smärgel ...	6 598
Karborundum	83 663	Stålsand ...	1 494 498
Magnesit	1 004	Tennaska ..	2 944
Pimsten	735	Terpentin ..	1 147

	Järnmalms- gruvor	Andra malm- gruvor	Kol- gruvor	Fältspats- o. kvarts- brott	Skiffer- oljeverk	Andra sten- industriella anlägg.	Summa
Sprängämnen (kg)	5 496 153	922 345	59 138	38 667	155 666	1 237 797	7 909 766
Tändhattar (st)...	5 747 758	1 314 555	344 210	86 493	13 600	1 990 071	9 496 687
Gruvvirke (m ³)...	20 568	12 235	11 158	—	—	—	43 961

Vid gruvor och stenindustriella anläggningar ha förbrukats ovanstående kvantiteter sprängämnen, tändhattar och gruvvirke.

Åtgången av flotationsreagenser och avfosforeringsmedel (kvantiteter i kg) vid malmgruvorna framgår av nedanstående specifikation.

Xantater	894 259
Skumbildare (pine-oil m. m.) ..	109 706
Bränd kalk	7 032 920
Soda och natronlut	156 841
Svavelsyra	10 030 223
Cyanid	40 506
Kopparsulfat	642 510
Kromater	214 635
Salpetersyra	3 359 638
Övriga reagenser	318 990

Tab. O. Bränsleförbrukningen vid gruvor och stenindustriella anläggningar

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Förbrukningen av bränsle vid					
		järngruvor		andra malm- gruvor	kol- gruvor	kalk- och krit- bruk	andra stenindu- striella anlägg- ningar
		totalt	därav för brikette- ring och sintring ¹				
Stenkol (inkl. stybb) o. kolbriketter.	ton	4 901	—	358	1 520	53 233	1 147
Koks (inkl. stybb) o. koksstybbriketter	»	109 360	106 714	450	—	11 336	410
Torvbränsle (inkl. torvbriketter)....	»	—	—	—	—	3	78
Träkol (inkl. stybb)	hl	286 936	276 490	148	—	100	520
Träbränsle:							
ved i större stycken	m ³	9 684	176	7 115	—	88 448	2 992
andra slag	»	4 964	1 272	294	—	49 681	7 079
Flytande bränsle:							
bensin, bentyl, motorsprit	ton	399	—	242	14	221	1 118
diesellojja och andra motoroljor ..	»	2 745	25	1 174	44	952	2 701
eldningsolja: nr 1	»	3 219	699	804	36	333	830
nr 2	»	3 841	2 706	1 631	—	2 668	447
övriga	»	9 411	—	6 363	—	23 682	3 780
fotogen	»	87	—	29	4	94	129
Masugns- och koksugns gas	1000 m ³	138 000	138 000	—	—	74 817	—
Alunskiffer	ton	—	—	—	—	122 935	97 626
Summa bränsle med reduktion till stenkol ²	ton	156 293	122 039	17 459	1 668	151 182	35 917

¹ Omfattar samtliga verk, jfr tab. 7. — ² De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1,05; träkol, träkolsstybb och bilkol 0,017; torvbränsle 0,5; ved i större stycken 0,17; annat träbränsle 0,09; flytande bränsle: bensin och lättbentyl 1,6, motor- och pannbrännolja samt fotogen 1,5, tjärolja 1,3; alunskiffer 0,2. Masugns- och koksugns gas ingå ej.

Tab. P. Vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk använda motorer

	Vattenturbiner		Ångturbiner		Oljemotorer		Elektriska motorer		Summa motorer	
	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk	antal	hk
<i>Vid gruvbrytning:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	4	50	73	2 584	2 581	143 243	2 658	145 877
uppfordring o. pumpning	—	—	—	—	11	409	455	49 531	466	49 940
borrning	—	—	—	—	20	944	5 751	63 112	5 771	64 056
andra ändamål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) för elektrisk generatordrift	1	150	—	—	—	—	—	—	1	150
<i>Vid anrikning, brikettering och sintring:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	—	—	—	—	7 808	123 265	7 808	123 265
b) för elektrisk generatordrift	1	130	—	—	—	—	—	—	1	130
<i>Summa motorer:</i>										
a) för omedelbar maskindrift	—	—	4	50	104	3 937	16 595	379 151	16 703	383 138
b) för elektrisk generatordrift	2	280	—	—	—	—	—	—	2	280

Bränsle, smörjmedel och elenergi

Bränsleförbrukningen vid här ifrågasvarande bergverksgrupper framgår av tab. O. I gruppen andra stenindustriella anläggningar ingår även skifferoljeverket.

Vid gruvor och stenindustriella anläggningar redovisades följande konsumtion av smörjmedel:

Skäroljor	5 283	kg
Motor- och biloljor	329 359	»
Maskin- och cylinderoljor	820 271	»
Andra smörjoljor	105 798	»
Fasta smörjmedel, fett	232 475	»

Ovanstående siffror innefatta även förbrukningen av smörjmedel för transportmedel, använda för industridriften, och avse kvantiteter, som under året förbrukats eller tillförts maskins smörj-system. Under året har dessutom redovisats förbrukning av 577 kg hårdningsolja och 56 776 kg transformatorolja.

Förbrukningen av elenergi under 1957 framgår ur tab. B sid. 16.

Drivkraft

En översikt över den under 1957 vid gruvor, anriknings-, briketterings- och sintringsverk använda drivkraften meddelas i ovanstående tabell P. Beträffande de stenindustriella anläggningarna hänvisas till tabell C. Av den för omedelbar maskindrift använda drivkraften, 383 138 hk, kommo 69,2 % på järnmalmsgruvor och 30,8 % på andra malmgruvor än järnmalmsgruvor. Vid gruvbrytningen ha för uppfordring och pumpning använts 145 877 hk, för borrning 49 940 hk och för ventilation och andra ändamål 26 862 hk, varjämte vid anrikning redovisats 100 219 hk samt vid brikettering och sintring 23 046 hk. Dessutom ha vid gruvorna använts 37 194 hk för andra ändamål än de nyssnämnda.

Förvaltnings- och arbetarpersonal

Den under redogörelseåret vid gruvor och stenindustriella anläggningar anställda förvaltningspersonalen framgår

Tab. R. Förvaltningspersonalen inom gruvföretag och stenindustriella anläggningar

	Företagsledare		Teknisk driftspersonal		Arbetsbefäl	Kontorspersonal		Kontorsbud, -vaktmästare, telefonister o. d.		Socialvårdspersonal		Re-sande i firmans tjänst	Övrig försäljningspersonal	Summa
	Män	Kv.	Män	Kv.		Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Män	
Järngruvor	27	—	379	40	689	384	222	30	11	6	10	—	1	1 799
Andra malmgruvor ..	11	—	203	15	230	109	37	11	7	—	2	—	—	625
Kolgruvor	1	—	9	2	23	11	11	—	—	—	1	—	—	58
Kalk- och kritbruk..	34	—	17	—	65	45	35	2	1	1	—	6	—	206
Fältspats- o. kvartsbrott	4	—	4	—	19	5	7	1	—	—	—	—	—	40
Andra stenindustriella anläggningar...	86	3	56	—	257	146	105	4	—	—	—	30	14	701
Skifferoljeverk	4	—	122	9	63	78	48	8	1	—	1	6	—	340
Summa: 1957	167	3	790	66	1 346	778	465	56	20	7	14	42	15	3 769
1956	174	3	674	56	1 264	791	398	61	24	6	11	52	16	3 530

¹ Därav 2 kvinnor. — ² Därav 4 kvinnor.

av tabellen R. Förvaltningspersonalens fördelning på de olika kategorierna är icke helt jämförbar med tidigare års.

Vid kolgruvorna ha redovisats 4 manliga ägare, vid fältspats- och kvartsbrotten 8 manliga, vid kalkbruk 5 manliga ägare samt vid andra stenindustriella anläggningar 121 manliga ägare (enskilda personer eller delägare i andra bolag än aktiebolag), vilka haft sin huvudsakliga sysselsättning förlagd till av dem redovisade bergverk antingen i egenskap av företagsledare eller såsom deltagare i det egentliga fabriktionsarbetet utan att dock ha inräknats bland förvaltningspersonalen eller arbetarpersonalen.

Järnmalsgruvor, andra malmgruvor, stenkolsgruvor och skifferoljeverk ha i genomsnitt under året sysselsatt ett större antal arbetare än 1956 (tab. S). En jämförelse mellan antalet arbetstimmar per arbetare vid olika slag av gruvarbete visar, att det genom-

snittliga antalet arbetstimmar vid underjordsbrytning gått ned från 1 847 till 1 839 och vid brikettering och sintring stigit från 2 099 till 2 123 timmar. En uppgång i motsvarande siffra redovisas för personal vid dagbrottsbrytning, från 1 953 till 2 173, och för annan vid malm-brytningen sysselsatt personal (såsom mottagare, skrädare, sovringspersonal samt övriga arbetare) var antalet arbetstimmar 2 218 mot 2 027 år 1956.

Såsom hjälparbetare ha redovisats maskinister och eldare, lager- och transportarbetare, arbetare för reguljära underhålls- och reparationsarbeten, vaktpersonal, fast anställda städerskor m. fl. Till denna grupp arbetare har sedan 1941 vid stenkolsgruvorna förts all personal, som ej deltagit vid själva brytningen och som tidigare huvudsakligen ingått under rubriken »gruvarbete i dagen», samt vid andra malmgruvor än järngruvor viss tidigare ej redovisad personal, sysselsatt med

Tab. S. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom gruvor och stenindustriella anläggningar

	Män		Kvinnor		Summa arbetare		Utgjorda arbetstimmar	
	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav av under-åriga
	1 000 timmar							
Järnmalsbrytning	9 805	¹ 397	306	¹ 2	10 111	¹ 399	19 603	¹ 786
därav hjälparbetare o. d.	4 055	..	237	..	4 292	..	8 634	..
Järnmalsanrikning	456	..	—	—	456	..	953	..
Brikettering och sintring	416	..	—	—	416	..	884	..
Annan malmbrytning	2 587	² 150	64	² 19	2 651	² 169	5 048	² 321
därav hjälparbetare o. d.	1 233	..	64	..	1 297	..	2 627	..
Anrikning av annan malm	309	..	21	..	330	..	702	..
Kolgruvor	810	—	7	—	817	—	1 449	—
därav hjälparbetare o. d.	161	—	7	—	168	—	343	—
Kalk- och kritbruk	1 719	22	20	2	1 739	24	3 557	39
därav hjälparbetare o. d.	389	..	5	..	394	..	857	..
Fältspats- och kvartsbrott	220	2	6	1	226	3	453	4
därav hjälparbetare o. d.	68	..	2	..	70	..	146	..
Andra stenindustriella anläggningar ..	4 977	47	15	1	4 992	48	9 710	84
därav hjälparbetare o. d.	617	..	12	..	629	..	1 261	..
Skifferoljeverk	1 001	18	—	—	1 001	18	2 178	39
därav hjälparbetare o. d.	517	..	—	—	517	..	1 111	..
Summa: 1957	22 300	636	439	25	22 739	661	44 537	1 273
1956	22 404	655	399	13	22 803	668	45 030	1 297

¹ Inklusive anrikning, brikettering och sintring. — ² Inklusive anrikning.

för gruvbrytningen förberedande arbeten.

Utöver i tabellen S upptagna arbetare vid stenindustriella anläggningar voro en del arbetare sysselsatta vid 198 sådana fältspats- och kvartsbrott, stenbrott och stenhuggerier samt kalk- och kritbruk, vilka ej medräknats såsom anläggningar men vilkas produktion dock medtagits i tab. 5 och 6. Antalet av dessa arbetare — företagsledare, arbetsbefäl samt i egna företag sysselsatta arbetsgivare inräknade — var för redogörelseåret 468 män, av vilka 14 voro sysselsatta vid kalk- och kritbruken.

För framställning av den på sid. 71 not 2 redovisade kalken (inkl. kalkmesa) har uppgivits en arbetarpersonal av 63 män över 18 år med ett

sammanlagt antal arbetstimmar av 51 638 vid sockerbruken, 96 män och över 18 år med totalt 173 032 arbetstimmar vid sulfatmassfabrikerna samt 29 män över 18 år med 64 552 arbetstimmar vid kopparverken. Av dessa arbetare ha som hjälparbetare redovisats 8 män över 18 år vid sulfatmassfabrikerna.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tabellen T. Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft använts, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 6 822 män, av vilka 6 333 eller 92,8 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Om några år, då man i Kiirunavaara malmfält helt över-

Tab. T. Arbetarpersonal vid malm- och stenkolsbrytning

	Underjords- brytning	Dagbrytning	Allt annat arbete i dagen		Summa
	Män			Kvinnor	
Järnmalm-brytning	4 424	474	4 907	306	10 111
Annan malm-brytning	1 261	14	1 312	85	2 672
Stenkolsbrytning	648	1	161	7	817
Summa: 1957	6 333	489	6 380	398	13 600
1956	6 082	563	6 197	337	13 179

gått från dagbrottsbrytning till underjordsbrytning, torde endast några få procent av det totala arbetarantalet komma att sysselsättas i dagbrott. Förhållandevis mest förekommer underjordsarbete vid stenkolsbrytning och vid brytning av annan malm än järnmalm. Vid stenbrotten, såväl fältspats- och kvartsbrott som granit-, kalkstens- o. d. stenbrott, förekommer underjordsbrytning ej i någon nämnvärd omfattning.

I redogörelsen ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer i de småländska länen, under året utgörande försvarsarbete i mycket obetydlig omfattning.

Fyndigheters förvärvande och försvar

Antalet under år 1957 utfärdade mutsedlar framgår av tabell U. Tabellen visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malmanledningar. Beträffande den lokala fördelningen av mutsedlarna kan nämnas, att huvuddelen utfärdats inom norra och östra bergmästardistriktet.

Enligt 2 § i 1938 års gruvlag skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är

blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse ha under 1957 anvisats följande 38 utmål, nämligen 18 för järnmalm och 20 för övriga malmer. Motsvarande antal utmål föregående år uppgick till 25.

Tabellen W visar, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden 1957 bevarats i 5 075 utmål (år 1956 5 072) och 40 koncessioner (39). Dessutom ha 38 sjömalmsutmål försvrats genom arbete. Under redogörelseåret har ett utmål anmälts sönat.

Rätt till de malmer eller mineral, som enligt 1938 års gruvlag äro inmutbara, kan efter utmålsläggningen bibehållas endast genom betalning av försvarsavgift. Enligt gruvstadgan kunde gruvrätt försvaras även med arbete, eventuellt giltigt även för flera angränsande utmål eller för flera år framåt. Härjämte kunde under vissa förutsättningar vilostånd få åtnjutas, d. v. s. att försvaret under visst antal år fick nedläggas utan att gruvrätten förverkades. Då 1884 års gruvstadga med vissa modifieringar enligt 45 § av 1886 års lag angående stenkolsfyndigheter m. m. är giltig för försvaret av de stenkolsfyndigheter, till

Tab. U. Antal mutsedlar gällande malmer och andra inmutningsbara mineral

	Antal mutsedlar		Summa	
	å nyupp- täckta fyn- digheter	å förut inmutade fyndigheter	1957	1956
Järnmalm	2 490	149	2 639	232
Övriga malmer.....	1 788	305	2 093	2 706
Summa	4 278	454	4 732	2 938

vilka rätten uppkommit före stenkolslagens ikraftträdande, försvaras fortfarande dessa äldre rättigheter med arbete.

Koncessioner enligt stenkolslagen kunna försvaras endast genom arbete. Detta gäller ej blott, då koncessionen

avser stenkol, utan även beträffande fyndigheter av salt, olja, gas och alunskiffer, beträffande vilka bestämmelserna i detta avseende dock äro sinsemellan olika. Koncessionssystem är numera infört även för uran-, torium- och berylliumhaltiga mineral.

Tab. W. Sättet för bibehållande av äganderätt till utmälen år 1957

	Utmål för malmgruvor		Utmål o. koncessioner för stenkol m. m.			Summa
	för- svarade genom erlägg- ande av avgift	sönade under året	för- svarade genom arbete	under vilo- stånd	sönade under året	
Utmål för: järngruvor	3 395	—	—	—	—	3 395
andra malmgruvor	¹ 1 365	—	—	—	—	1 365
stenkolsgruvor	—	—	315	—	—	315
Koncessioner för: stenkolsgruvor.....	—	—	28	3	1	32
alunskiffer	—	—	2	3	—	5
uran	—	—	3	—	—	3
olja och gas	—	—	—	—	—	—
Summa	4 760	—	348	6	1	5 115

¹ Varav 2 varputnmål, som försvarats genom arbete.

IV. Järn- och stålverk samt metallframställningsverk

Produktion

Tackjärn. Nedanstående tablå visar tackjärnsproduktionen i årsmedeltal för perioden 1921—1957. Dessutom angivas årssiffror för de senaste fem åren. Av tablå framgår det, att produktionen av tackjärn år 1957 utgjorde 1 446 067 ton, den högsta siffra som någonsin noterats för denna tillverkning. Ökningen var 8,6 %, om man jämför med 1956 års kvantitet, och 37,7 % i jämförelse med 1952 års höga siffra. Årsmedeltalet för perioden 1953—1957 ligger 79,0 % högre än medeltalet för åren 1936—1940.

Efterföljande översikt (tab. X) av tackjärnstillverkningens fördelning på olika län visar, att ökad produktion förekom i bl. a. Västmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län. De redovisade kvantiteterna inom Jönköpings och Älvsborgs län utgjordes helt och inom Södermanlands, Värmlands, Väst-

manlands och Kopparbergs län delvis av syntetiskt tackjärn.

Fördelas tackjärnsproduktionen efter det bränsleslag, som använts vid tillverkningen, framträder en mycket stark stegring av produktionen av kokstackjärn. Ökningen var icke mindre än 94 600 ton. Även produktionen av träkolstackjärn steg under året, men eftersom den relativa ökningen var större för kokstackjärnet fortsatte dettas andel att öka från 93,5 % år 1955 och 93,8 % år 1956 till 94,5 % av den totala tackjärnsproduktionen år 1957, syntetiskt tackjärn icke inräknat. Den kvantitet, som kokstackjärnet sålunda utgjorde, var 1 326 706 ton. Det kan i detta sammanhang anmärkas, att elektrotackjärnet ökade från 172 722 ton år 1956 till 188 660 ton år 1957. Ökningen utgjorde sålunda 9,2 %. Produktionen av elektrotackjärn har under åren 1952—1957 uppgått till:

Tackjärnsproduktionen		År	Ton
årigen	ton		
1921—1930	403 196	1952	158 396
1931—1935	414 329	1953	146 006
1936—1940	658 445	1954	144 936
1941—1945	772 181	1955	149 971
1946—1950	749 290	1956	172 722
1951—1955	1 003 451	1957	188 660
1953	1 000 851		
1954	939 016		
1955	1 175 584		
1956	1 331 934		
1957	1 446 067		

Då redovisningen omlagts fr. o. m. 1949 års uppgifter, kunna med tidigare år direkt jämförbara siffror icke medelas beträffande produktionens användning. Såsom framgår av tabell 8

Tab. X. Produktionen av tackjärn inom olika län åren 1955—1957

Län	1955		1956		1957	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	31 573	2,8	32 154	2,4	32 360	2,2
Uppsala län	1 832	0,1	—	—	—	—
Södermanlands län	119 833	10,2	128 693	9,7	138 447	9,6
Jönköpings län	2 551	0,2	5 382	0,4	8 442	0,6
Malmöhus län	45	0,0	—	—	—	—
Älvsborgs län	27	0,0	37	0,0	812	0,1
Skaraborgs län	1 300	0,1	—	—	—	—
Värmlands län	29 756	2,5	35 218	2,6	36 519	2,5
Örebro län	48 074	4,1	53 611	4,0	60 421	4,2
Västmanlands län	145 592	12,4	165 547	12,4	189 690	13,1
Kopparbergs län	382 090	32,5	450 690	33,8	505 898	35,0
Gävleborgs län	89 290	7,6	97 572	7,4	99 214	6,8
Norrbottnens län	323 621	27,5	363 030	27,3	374 264	25,9
Hela riket	1 175 584	100,0	1 331 934	100,0	1 446 067	100,0

i tabellavdelningen ha 1 307 930 ton angivits vara avsedda för järn- och stålframställning, medan 138 137 ton redovisats som gjuteritackjärn. I förstnämnda kvantitet ingå 987 016 ton tackjärn, som i flytande form gått direkt till stålframställning. Motsvarande siffra under åren 1952—1956 var:

År	Ton
1952	396 498
1953	545 524
1954	618 563
1955	773 571
1956	903 536

Vissa uppgifter om kapacitet och produktion beträffande ugnar, avsedda för tackjärnsframställning, ha samman-

Tab. Y. Ugnar för tackjärnsframställning

Ugnstyp	Samtliga ugnar		Därav sådana ugnar, som voro i gång under året					
	Antal	Kapacitet per år	Antal	Kapacitet under året	Driftstid	Produktion		
						Ton	i % av kapaciteten för	
							1 000 ton	använda ugnar
A. Masugnar	32	1 707	27	1 601	7 672	1 404 396	82	88
Bläster- för: träkol...	¹ 7	99	5	76	1 057	47 577	48	63
koks....	15	1 351	14	1 314	4 211	1 168 159	86	89
Elektro- för: träkol...	² 3	55	2	36	571	30 113	55	84
koks....	7	202	6	175	1 833	158 547	78	91
B. Andra elektriska ugnar än masugnar	8	59	8	59	622	³ 24 718	42	42

¹ Dessutom 5 reservugnar med en kapacitet av 41 000 ton. — ² Dessutom 1 reservugn med en kapacitet av 10 000 ton. — ³ Härutöver ha framställts 12 293 ton tackjärn i elugnar, som huvudsakligen använts för annan tillverkning, samt 4 660 ton perlitackjärn i martinugn.

ställt i tabellen Y. Med kapacitet avses därvid praktiskt möjlig toppproduktion, d. v. s. den högsta produktion, som under en längre tidsperiod kan uppnås vid tillgång på arbetskraft, elkraft, bränsle och material.

I tabellerna Z och AA redovisas uppgifter angående medeltillverkning, medeldriftstid och dygnsproduktion per masugn. Med dygn avses här en driftstid om 24 timmar.

Det framställda tackjärnet är i tabell BB fördelat efter olika tillverkningsmetoder. Under år 1957 förekom även

produktion av 4 660 ton perlittackjärn i martinugn, vilket i tab. 8 förts under rubriken annat tackjärn (syntetiskt).

Under redogörelseåret producerades kokstackjärn i Stockholms, Södermanlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Norrbottens län, elektrotackjärn förutom i de tre sistnämnda länen även i Värmlands och Örebro län. Elektrotackjärn i annan elektrisk ugn än masugn framställdes i Södermanlands, Jönköpings, Älvsborgs, Värmlands, Västmanlands och Kopparbergs län.

Tab. Z. Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1953—1957

År	Medel- tillverk- ning	Medel- drifts- tid	Medeltillverkning per dygn och masugn			
			Totalt	Därav för		
				blästertackjärn fram- ställt med enbart		elektro- tackjärn
				träkol	koks	
	per masugn	Ton	Dygn	Ton	Ton	Ton
1953.....	27 389	228	120,39	37,09	211,93	70,09
1954.....	37 119	248	149,49	42,02	229,09	78,01
1955.....	41 665	260	160,19	40,03	239,80	76,01
1956.....	48 671	283	172,29	44,29	254,96	79,20
1957.....	52 015	284	183,09	45,01	277,39	78,48

Tab. AA. Tackjärnsproduktionen per masugn inom olika län åren 1955—1957

Län	Medeltillverkning			Medeldriftstid			Medeltillverkning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1955	1956	1957	1955	1956	1957	1955	1956	1957
Stockholms län	31 573	32 154	32 360	365	365	344	86,50	88,09	94,07
Södermanlands län	59 917	124 904	126 197	224	364	361	268,08	343,14	349,58
Värmlands län	6 639	10 016	15 057	138	180	286	48,00	55,74	52,74
Örebro län	12 018	13 403	12 084	242	263	216	49,70	50,90	55,95
Västmanlands län	29 118	32 421	37 470	279	292	321	104,37	111,18	116,66
Kopparbergs län	76 418	90 138	98 896	253	272	275	302,05	331,63	359,88
Gävleborgs län	29 763	24 393	24 804	300	262	224	99,31	93,00	110,73
Norrbottens län	80 905	90 758	93 566	350	360	360	231,16	251,89	259,91
Hela riket	41 665	48 671	52 015	260	283	284	160,19	172,29	183,09

Tab. BB. Tackjärnsproduktionen med fördelning på olika framställningssätt åren 1955—1957

	1955			1956			1957		
	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning	Antal an-vända ugnar	Blås-nings-(drifts-)tid	Tillverk-ning
		Dygn	Ton		Dygn	Ton		Dygn	Ton
Blästermasugn	20	5 310	1 016 658	19	5 447	1 141 394	19	5 268	1 215 736
därav med enbart träkol	7	1 285	51 443	5	1 174	52 001	5	1 057	47 577
» » » koks.	13	4 025	965 215	14	4 273	1 089 393	14	4 211	1 168 159
Elektrisk masugn ¹	8	1 973	149 971	8	2 181	172 722	8	2 404	188 660
därav med enbart träkol	3	408	24 466	3	539	30 048	2	571	30 113
» » koks och									
koksstybb i blandning	5	1 565	125 505	5	1 642	142 674	6	1 833	158 547
Annan elugn än masugn	7	734	5 728	3	549	5 382	8	622	24 718
Summa	35	8 017	1 172 357	30	8 177	1 319 498	35	8 294	1 429 114

¹ Till elektriska masugnar räknas även elektriska lågschaktugnar. — ² Härutöver ha framställts 27 ton tackjärn i elugn, som huvudsakligen använts för annan tillverkning, samt 3 200 ton perlitackjärn i martinugn. — ³ Härutöver ha framställts 7 266 ton tackjärn i elugn, som huvudsakligen använts för annan tillverkning samt 5 170 ton perlitackjärn i martinugn. — ⁴ Se not till tab. Y.

Värdet av redogörelseårets totala tackjärnsproduktion har uppgivits till 468 987 000 kr eller i genomsnitt 324 kr per ton, vilket innebär en kraftig ökning i medelvärde i förhållande till 1956. För den till avsalu avsedda delen av tackjärnsproduktionen redovisas ett värde av 408 kr per ton mot 365 kr per ton år 1956.

Ferrolegeringar och järnsvamp. Tillverkningen av ferrolegeringar visade ökning med 22 % under 1957 och uppnådde den hittills högsta nivån.

Beträffande kromjärn, kisel-mangan-järn och kiselkrom bör observeras, att endast handelsfärdig, slutraffinerad produkt ingår i de redovisade avsalu-siffrorna. Vad åter angår de biprodukter, som framkommit i samband med tillverkningen, redovisas produktionen av dessa i industrierättelsen.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från 9 verk med sammanlagt 48 ugnar. Av de redovisade

ugnarna användes 42 uteslutande och 3 huvudsakligen för tillverkning av ferrolegeringar samt 3 för framställning av huvudsakligen annan produkt. Den sammanlagda driftstiden vid de förstnämnda ugnarna utgjorde 9 039 dygn eller i genomsnitt 215 dygn per ugn. Vid de ugnar, som huvudsakligen använts för framställning av ferrolegeringar var driftstiden 395 dygn samt vid de ugnar, som använts för framställning av andra produkter, 708 dygn.

Järnsvamp producerades under 1957 vid sju verk, och den tillverkade kvantiteten uppgick till 136 014¹ ton med ett värde av 55,4 miljoner kr. Den sammanlagda driftstiden för järnsvampugnarna var 3 030¹ dygn, och årets produktion utgjorde ca 79 % av ugnarnas totala kapacitet.

Smidbara mellanprodukter. Tillverkningen av vällmetall enligt lancashire-metoden, som 1956 uppgick till 2 575 ton, sjönk under år 1957 till 2 249 ton.

¹ Inkl. 6 890 ton järnsvamp, framställd i tegelugnar under 512 dygn.

Tab. CC. Produktionen av ferrolegeringar åren 1954—1957

Slag av ferrolegeringar	1954	1955	1956	1957
	Ton			
Kisel-, mangan- och kiselkrombriketter	511	688	686	778
Kiseljärn	13 892	11 366	14 235	21 324
Kiselkrom	2 313	4 499	6 937	7 671
Kiselmanganjärn	9 739	9 637	11 086	13 172
Kiselmetall	4 910	3 834	3 837	3 873
Kromjärn	18 560	24 199	27 004	31 088
Manganjärn	11 195	15 009	13 776	17 097
Molybdenjärn	603	1 128	1 299	1 636
Tantaljärn	—	3	8	0
Titanjärn	30	56	52	132
Vanadinjärn	63	203	165	104
Volframjärn	365	475	445	355
Andra slag	22	—	10	29
Summa	62 203	71 097	79 540	97 259

Kvantitet och värde av under 1953—1957 framställd vällmetall visas i följande tablå.

År	Ton	Värde 1 000 kr
1953	2 960	3 392
1954	1 780	1 685
1955	2 037	1 953
1956	2 575	2 724
1957	2 249	2 700

Av de 13 befintliga, brukbara här-darna ha 10 använts under redogörelse-året (tab. DD). I procent av kapacite-ten för samtliga befintliga resp. under året använda härdar uppgick 1957 års produktion till 31 % resp. 42 %.

Framställningen av götmetall steg från 2 398 889 ton år 1956 till 2 482 614 ton år 1957, vilket är den högsta produk-

Tab. DD. Härdar för vällmetallframställning

Slag av härdar	Samtliga härdar		Därav sådana, som voro i gång under året					
	An- tal	Kapacitet per år Ton	An- tal	Kapacitet under året Ton	Driftstid Dygn	Produktion		
						Ton	i % av kapa- citeten för	
							samtliga härdar	använda härdar
Lancashirehärdar	13	7 300	10	5 300	625	2 249	31	42

År	Bessemergötmetall		Martingötmetall		Elektrogötmetall		Summa götmetall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	1 000 kr
1953	237 731	13,5	710 781	40,4	810 346	46,1	1 758 858	867 102
1954	327 405	17,8	720 508	39,2	791 996	43,0	1 839 909	820 975
1955	399 968	18,8	778 138	36,6	946 508	44,6	2 124 614	1 017 588
1956	458 435	19,1	844 498	35,2	1 074 605	44,8	2 398 889	1 313 321
1957	472 212	19,0	820 640	33,1	1 122 727	45,2	2 482 614	1 449 191

¹ Inkl. 67 035 ton götmetall från kaldougn.

Tab. EE. Ugnar för götmetallframställning

Ugnstyp	Samtliga ugnar		Därav sådana, som voro i gång under året					
	Antal	Kapacitet per år 1 000 ton	Antal	Kapacitet under året 1 000 ton	Driftstid Dygn	Produktion		
						Ton	i % av kapaci- teten för	
							samtliga ugnar	använda ugnar
Bessemerugnar:								
sura	¹ 3	61	3	61	412	51 205	84	84
basiska (thomas- ugnar)	7	708	7	708	649	658 449	93	93
Martinugnar:								
sura	¹ 21	320	17	288	3 389	276 063	86	96
basiska	24	668	18	557	4 250	547 799	82	98
Elektrostålugnar:								
ljusbågsugnar	¹ 64	1 116	61	1 106	13 396	1 040 538	93	94
induktionsugnar....	² 31	155	30	154	4 527	125 341	81	81
Annan stålugn (kaldo)	1	95	1	95	226	67 088	71	71
Summa	151	—	137	—	26 849	—	—	—

¹ Dessutom 1 reservugn. — ² Dessutom 3 reservugnar. Därjämte ha tillfälligtvis under sammanlagt 43 dygn använts 2 induktionsugnar för framställning av 1 539 ton göt.

tionssiffra, som hittills registrerats för ifrågavarande produkt. Ökningen har gällt icke blott bessemergöt och martingöt utan även elektrogöt.

Uppgifter om kapacitet, driftstid och produktion beträffande ugnar för götmetallframställning redovisas i tab. EE. Produktionsuppgifterna äro här icke direkt jämförbara med de uppgifter, som lämnas i tab. 9. Vid duplexprocesser avse nämligen produktionssiffrorna i texttabellen den totala produktionen

från resp. ugnar. Härtill kommer, att produktion av stålsgjutgods här är upptagen med beräknad vikt före skrotning.

Av de två tabellerna FF och GG belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat gjutgods efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen av göt och skrotat gjutgods å kvalitetsprodukt och ordinär produkt. Till följd av de nya regler, som fr. o. m. år 1949 tillämpats vid uppdelningen

Tab. FF. Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika metallurgiska processer åren 1955—1957

Tillverkningar	1955		1956		1957	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	Ton					
Bessemergöt	35 689	364 279	41 865	416 570	38 040	434 172
Martingöt	242 010	530 431	279 286	559 637	276 039	538 774
Martingjutgods, skrotat.....	16	5 681	—	5 575	16	5 811
Summa	277 715	900 391	321 151	981 782	314 095	978 757
	1 178 106		1 302 933		1 292 852	

Tab. GG. Fördelning av göt och stålgiutgods efter kvalitet åren 1956 och 1957

Tillverkningar	1956			1957		
	Kvalitetsprodukt		Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt		Ordinär produkt
	Rost-, syra- o. värmebeständig	Annan		Rost-, syra- o. värmebeständig	Annan	
	Ton					
a) Göt	94 812	421 547	1 847 761	103 000	414 241	1 928 884
Bessemer-: sur.....	—	5 529	36 336	—	6 115	31 925
basisk	—	—	416 570	—	—	434 172
Martin-: sur.....	—	239 084	40 202	—	233 037	43 002
basisk	—	9 580	550 057	—	12 555	526 219
Elektro- från: ljusbågsugn .	47 847	129 825	752 725	53 475	134 964	791 104
induktionsugn	46 965	37 529	30 520	49 525	27 570	35 427
Annan	—	—	21 351	—	—	67 035
b) Stålgjutgods	2 574	8 719	23 476	3 044	8 645	24 800
Martin-: surt	—	—	—	—	—	16
basiskt	—	—	5 575	—	—	5 811
Elektro- från: ljusbågsugn .	906	7 440	14 125	1 306	7 673	15 187
induktionsugn	1 668	1 279	3 776	1 738	972	3 786
Summa	97 386	430 266	1 871 237	106 044	422 886	1 953 684

av göt och stålgiutgods på kvalitetsprodukt — rost-, syra- och värmebeständig samt annan kvalitetsprodukt — resp. ordinär produkt, äro detta och följande års siffror icke jämförbara med uppgifterna för tidigare år. Nämda år inskränktes nämligen begreppet kvalitetsprodukt avsevärt. Som kvalitetsprodukt angavs 1948 42,7 % av totala götmetallproduktionen mot endast 25,3 % år 1949. En närmare redogörelse för nu tillämpade regler lämnas i anmärkning till tab. 9.

Beträffande proportionen mellan kvalitetsgöt och ordinära göt under 1957 voro 106 044 ton att hänföra till rost-, syra- och värmebeständig produkt, 422 886 ton till annan kvalitetsprodukt samt 1 953 684 ton till ordinära göt. Motsvarande siffror under 1956 voro resp. 97 386, 430 266 och 1 871 237 ton. De ordinära götens andel ökade sålunda från ca 74 % till ca 79 %.

Kvantiteten göt i varmt tillstånd direkt till vidare bearbetning har åren 1953—1957 uppgått till:

År	Ton
1953	573 028
1954	668 948
1955	831 138
1956	1 002 560
1957	1 103 286

Smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall. I tab. 10 redovisas produktionen år 1957 av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall. I likhet med föregående år har i tabellen ej medtagits värdet av manufakturvaror (inkl. kallvalsade produkter) och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järn- och stålverken. Närmare specifikation av nämnda huvudslag av tillverkningar återfinnes i industriberättelsen.

Eftersom tillverkningarna av ämnen och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre föräd-

Tab. HH. Produktionen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall åren 1955—1957

Varuslag	1955		1956		1957	
	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %	Totala kvantiteten Ton	Därav för export %
1. Smidda och varmvalsade produkter av vällmetall ¹	348	90,2	387	85,3	402	83,3
2. Smidda produkter av götmetall:						
Ämnen ¹	1 910	4,2	14	64,3	1	—
Annat	67 841	9,0	79 627	10,2	81 512	9,5
3. Varmvalsade eller varmdragna produkter av götmetall:						
Ämnen ¹	227 104	27,8	227 917	22,7	224 543	34,7
Annat	1 359 908	9,8	1 525 023	16,0	1 562 915	12,4
räls och växeltungämnen	40 407	—	33 874	0,2	36 979	0,3
skarvjärn o. underläggsplattor	12 813	—	13 664	0,0	12 393	0,0
balkar	31 315	6,1	63 292	43,0	40 258	22,4
armeringsjärn	214 642	3,3	210 686	13,7	235 893	11,5
ihålligt borrhåll	11 020	15,2	9 394	17,2	9 653	16,3
bandjärn och -stål	80 533	5,6	79 440	5,0	77 531	7,4
valstråd m. m.	185 994	26,7	188 911	29,3	181 911	23,2
vinkeljärn o. annat fasonjärn	75 367	1,6	106 830	34,0	100 275	27,3
valsjärn, ej förut nämnt	290 683	7,2	356 937	12,0	365 156	11,1
grovplåt	129 079	1,0	162 468	1,3	192 951	2,1
mediumplåt	24 624	7,4	33 891	7,1	42 170	5,8
tunnplåt	138 641	3,0	131 712	6,7	130 442	6,8
kullagerör och ämnesrör ...	45 823	23,2	51 164	21,5	59 397	13,6
andra rör	78 967	22,1	82 760	28,3	77 906	22,0
Summa (1—3)	1 657 111	12,2	1 832 968	16,6	1 869 373	15,0
4. Avhugg och annat skrot	631 890	—	726 585	—	807 257	—

¹ Av ämnen ha endast medräknats för avsalu avsedda ämnen.

lade tillverkningar, ha i tab. 10 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterade och inom riket försålda smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter men ej för hela tillverkningen därav. Ej heller ha summor angivits för varmvalsade ämnen av götmetall, enär en del ämnen vidare utvalsats till andra ämnen och sålunda troligen upptagits under olika rubriker. Denna åtgärd utesluter emellertid ej, att i slutsumman för inom riket försålda tillverkningar gömma sig vissa dubbelräkningar, ty ett från ett verk till ett

annat sålt parti kan av det senare verket ha ytterligare utvalsats. I vilken omfattning dubbelräkningar av antydd art förekomma låter sig emellertid ej utreda på grundval av den årliga produktionsstatistikens material.

En viss uppfattning om storleken av hela tillverkningen av smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter kan dock erhållas genom tabellen (HH) ovan. Av ämnen ha endast kvantiteter för avsalu medtagits.

Beträffande produktionsförändringen för de särskilda produkterna äro uppgifterna i tab. HH på grund av år 1949

Tab. II. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller m. m. än järn åren 1956 och 1957

Tillverkningar ¹	1956	1957				
	Hela tillverkningen	Hela tillverkningen		Därav ur		
				inhemskt skrot	utländskt råmaterial	
					skrot	annat
	Kilogram	Kilogram	1 000 kr	Kilogram		
Guld	3 622	4 557	² 21 842	4	805	158
Silver	63 737	81 598	³ 11 900	1 075	8 073	833
Aluminium och aluminiumlegeringar	12 459 110	13 569 646	40 579	—	—	13 569 646
Bly	23 347 800	25 007 000	⁴ 33 634	131 000	—	—
Cementkoppar, för avsalu	1 467 700	1 483 700	4 002	—	—	1 483 700
Koppar: elektrolyt-	32 187 000	32 931 000	⁵ 91 366	7 517 000	5 935 000	1 714 000

¹ Angående framställning av svavel se sid. 26. — ² Därav 113 000 kr ersättning för legotillverkning av 849 kg guld. — ³ Därav 73 000 kr ersättning för legotillverkning av 4 444 kg silver. — ⁴ Därav 14 000 kr ersättning för legotillverkning av 32 000 kg bly. — ⁵ Därav 3 474 000 kr ersättning för legotillverkning av 4 544 000 kg koppar.

ändrade redovisningsgrunder icke genomgående jämförbara med motsvarande under 1948 och tidigare år. Detta gäller särskilt redovisningen av valsade ämnen av götmetall, vidare vinkeljärn och annat fasonjärn, bandjärn, valstråd, rör samt »valsjärn, ej förut nämnt». I 1949 års berättelse ha i motsvarande tabell 1947 och 1948 års uppgifter emellertid omgrupperats på sådant sätt att de så nära som möjligt ansluta sig till uppgifterna för senare år.

Av den totala produktionen av smidda samt varmvalsade och varmdragna produkter under 1957 på 1 869 373 ton ha 41 471 ton erhållits genom legovalsning. De viktigaste legovalsade produkterna utgjordes av platinor och andra ämnen, ej spec. valsjärn, bandjärn, plåt och valstråd.

Andra metaller än järn. De i ovanstående sammanställning redovisade kvantiteterna ädlare metaller utgöra tillverk-

ningen vid de i denna berättelse under rubriken metallframställningsverk inräknade företagen. Angående den totala tillverkningen av dessa metaller oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial hänvisas till industriberättelsen.

Produktionen av andra metaller än järn kännetecknades av ökad utvinning av aluminium, bly och elektrolytkoppar. Den under 1957 framställda guld-kvantiteten var ca 13 % större än under föregående år. Anmärkas bör, att endast den guldquantitet, som under året slutraffinerats, medtages i statistiken för respektive år. En väsentlig del av kopparproduktionen utgjordes liksom under tidigare år av legosmältning av skrot m. m. Råvaran till aluminiumframställningen var helt av utländskt ursprung.

Förbrukning av råvaror m. m.

I tabellen JJ (sid. 42) ha sammanställts uppgifter angående åtgången av

Tab. JJ. Förbrukning av vissa råmaterial m. m. vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk år 1957

Varuslag	Förbrukning för framställning av						
	tack-järn	ferro-legeringar	järn-svamp a) och väll-metall b)	göt-metall, stål-gjutgods	övriga järn-verks-produkter	andra metaller	Summa
	Ton						
Järnmalm	214 989	—	—	37 138	—	—	252 127
Järnmalmsslig	8 944	1 910	a) 93 729	2 035	—	—	106 618
Sinter (av slig)	2 220 336	—	a) 103 731	32 196	—	—	2 356 263
Järnsvamp	5 307	—	—	104 780	—	—	110 087
Andra malmer (inkl. slig):							
krommalm	—	80 559	—	119	—	—	80 678
manganmalm	3 757	42 864	—	57	—	—	46 678
molybdenmalm	—	2 101	—	—	—	—	2 101
volframalm	—	594	—	3	—	—	597
andra malmer o. d.	—	296	—	36	—	255 165	255 497
Tackjärn: träkols-	—	—	b) 2 567	39 623	—	—	42 190
koks-	6 495	—	—	1 227 503	15	—	1 234 013
Gjutjärnsskrot: kokiller	889	—	—	58 490	—	—	59 379
annat	29 638	—	—	31 755	3	—	61 396
Smidesskrot	25 575	10 288	—	1 267 075	124	1 293	1 304 355
Annat skrot	—	—	—	15	—	41 722	41 737
Ferrolegeringar:							
kiseljärn, högst 15 % kisel	—	22	—	1 814	—	—	1 836
» , över 15 % »	805	3 054	—	8 822	—	—	12 681
kisel-manganjärn	7	6 656	—	4 885	—	—	11 548
kromjärn, högst 1 % kol	—	—	—	11 215	—	—	11 215
» , över 1 % »	—	487	—	4 333	—	—	4 820
mangan- och spegeljärn	128	283	—	16 818	—	—	17 229
volframjärn	—	—	—	436	—	—	436
andra ferrolegeringar	—	2	—	2 146	—	—	2 148
Metaller, kemikalier m. m.	1 071	646	—	7 786	2 244	39 027	50 774
Slagg	27 742	32 276	—	10	—	—	60 028
Kalksten	80 679	26 969	a) 9 621	12 795	35	4 964	135 063
Kalk, bränd	2 155	25 893	—	169 146	—	—	197 194
Dolomit: rå	—	3 839	a) 5 288	27 429	—	—	36 556
bränd	501	—	—	33 615	83	—	34 199
Kvarts och kvartsit	2 431	72 864	—	28 118	229	18 826	122 468
Sandsten	—	—	—	5 019	35	—	5 054
Fluss- och fältspat	209	199	—	5 635	—	542	6 585
Kaolinsand	336	—	—	1 743	8	—	2 087
Kvarts-, kvartsit- o. silikategel ..	12	—	—	7 408	260	40	7 720
Magnesittegel	46	622	—	3 358	276	761	5 063
Krommagnesittegel	9	—	—	6 358	98	—	6 465
Chamottetegel och -skrot	1 927	436	a) 933	24 146	3 958	695	32 095
Sintermagnesit och magnesiitmjöl .	—	30	—	707	40	—	777
Eldfast lera	2 807	127	50	6 910	402	7	10 303
Övrigt eldfast infodringsmaterial .	1 008	—	a) 5 800	1 616	22	—	8 446
Kolektroder	—	1 474	—	18	—	65	1 557
Grafit elektroder	21	105	a) 25	4 238	—	158	4 547
Elektrodmassa	3 934	4 145	a) 85	215	—	9 426	17 805

vissa viktigare råvaror och material inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1957. Under rubrikerna tackjärn och götmetall ha därvid även inräknats smärre kvantiteter råmaterial, vilka förbrukats för tillverkningen av dylika produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk. I denna berättelse redovisas således samtliga inom riket framställda kvantiteter tackjärn och götmetall och däremot svarande råvaruförbrukning oberoende av om anläggningen, vid vilken de framställts, hänföres till bergverk eller ej. I förevarande textavdelning äro vissa totalsiffror i denna tabell närmare specificerade.

Den kvantitativa förbrukningen av råmaterial vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken har naturligen i stort sett förändrats på likartat sätt som produktionssiffrorna, ehuru vissa förskjutningar skett mellan olika slag av råvaror. Vid tackjärnstillverkningen har sålunda den totala förbrukningen av råmaterial ökat starkt. Kvantiteten styckemalm steg avsevärt, medan sinterkonsumtionen ökade med ca 8 %. För år 1957 saknas uppgifter om förbrukningen av järn- och manganmalm vid framställningen av de olika tackjärnsslagen.

Den för tackjärnstillverkningen redovisade slagghalt kvantiteten utgjordes av hytt-, väll- och stålugnsslagg.

Vid ferrolegeringsverken förelåg ökad förbrukning av framför allt krom-, mangan- och molybdenmalm samt kalksten och kalk. En minskning ägde rum beträffande åtgången av volframalm. Av den förbrukade krommalmen utgjorde 12 935 ton av slig, och av den redovisade molybdenmalmen bestodo 447 ton av slig. De i tabellen vid tillverkningen av ferrolegeringar angivna totalsiffrorna för förbrukningen av

andra malmer, metaller, kemikalier m. m. samt slagg äro närmare specificerade nedan (kvantiteter i ton).

Andra malmer:

Bauxit.....	44
Tantalmalm.....	1
Titanmalm.....	251
	296

Metaller, kemikalier m. m.:

Aluminium.....	416
Klorater.....	79
Salpeter.....	2
Vanadinsyra.....	149
	646

Slagg:

Kromslagg.....	8 346
Manganslagg.....	23 930
	32 276

Vid götmetalltillverkningen minskade åtgången av träkolstackjärn, under det att förbrukningen av kokstackjärn undergick en kraftig stegring. Däremot redovisades en mindre nedgång i konsumtionen av bl. a. smidesskrot och ferrolegeringar. Av kromjärnet redovisas 565 ton med en kolhalt av 0,2—1 % och 56 ton med 1—4 % kol.

I följande översikt äro vissa av de varuslag, som ej specificerats i tabellen, närmare angivna (kvantiteter i ton).

Andra malmer:

Svavelkis.....	36
	36

Andra ferrolegeringar:

Ferroniobtantal.....	2
Fosforjärn.....	107
Kisel.....	403
Kiselkalcium.....	126
Kiselkrom.....	385
Kiselkromjärn.....	21
Molybdenjärn.....	839
Niobjärn.....	2
Titanjärn.....	152
Vanadinjärn.....	109
	2 146

Metaller, kemikalier m. m.:

Aluminium	600
Bly	9
Kalcium- och kiselkarbid	612
Kobolt	104
Koksalt	85
Koppar	9
Mangan	70
Nickel	4 792
Saltpetersyra	276
Saltsyra	42
Soda	591
Svavel	4
Svavelsyra	290
Vanadinsyra	43
Övriga	259
7 786	

Annat skrot:

Grafitiskt	12
Övrigt	3
15	

Förbrukningssiffrorna för övriga järnverksprodukter avse i huvudsak råmaterial för framställning av smitt, varmvatsat och varmdraget järn och stål. I totalsiffran för förbrukningen av metaller, kemikalier m. m. ingå 808 ton zink, 331 ton koksalt och 277 ton svavelsyra. — Järn- och stålverkens förbrukning av tackjärn och skrot m. m. för framställning av vanligt tackjärnsgjutgods är icke medräknad här utan ingår i den allmänna industrierättelsens hörande redovisning.

Den totala konsumtionen av andra malmer än järnmalm vid metallframställningen minskade från föregående år. Vidare må nämnas den ökade förbrukningen av kopparskrot. Nedan lämnas en något utförligare specifikation av åtgången av andra malmer, annat skrot samt metaller, kemikalier m. m. (kvantiteter i ton).

Andra malmer:

Arsenikslig	44 686
Blyslig	39 297
Kisbränder	74 696
Kopparmalm	23 934
Kopparmalmssligh	71 772
Kryolit	780
255 165	

Annat skrot:

Blyskrot	222
Kopparskrot	41 500
41 722	

Metaller, kemikalier m. m.:

Aluminium	20
Aluminiumoxid	25 788
Aluminiumfluorid	319
Klor	3
Koksalt	9 692
Natriumbikromat	33
Natronsalt	26
Salpetersyra	19
Soda, kalcinerad	365
Svavelsyra	2 495
Zinkoxid	83
Övriga	184
39 027	

För metallframställningsverk, som för vidare bearbetning tillverka mellanprodukter, upptagna såsom råmaterial i tab. JJ och i ovanstående tablå, redovisas endast förbrukningen av de verken tillförda ursprungliga råmaterialen.

Beträffande redovisningen i tabell JJ och i ovanstående specialtablåer måste framhållas, att de uppgiftsformulär, på vilka förbrukningen av råvaror skall redovisas, för år 1957 liksom för tidigare år innehålla särskilda rubriker endast för de viktigaste slagen av råvaror. De uppgifter, som i övrigt avlämnas under diverserubriker (t. ex. kvantiteterna övriga metaller, kemikalier m. m.), kunna vara behäftade med vissa brister. Hur stor den ofullständighet är, som därvid kan ha uppkommit, har det på grund av primärmaterialalets beskaffenhet icke heller för år 1957 varit möjligt att uttala sig om.

Bränsle, smörjmedel och elenergi

En översikt över järn- och stålverkens och metallframställningsverkens förbrukning av bränslemedel lämnas i tab. KK. Tabellen MM över träkolsförbrukningen är närmast en specialtabell, avsedd att belysa inköpspriset på träkol av skogs- och stubbved samt av sågverksribb vid samtliga järn- och stål-

Tab. KK. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Järn- och stålverk	Metallframställningsverk
Stenkol (inkl. stybb) o. kolbriketter ...	ton	74 263	5 710
Koks (inkl. stybb) och koksstybbriketter .	»	978 106	2 864
Torvbränsle (inkl. torvbriketter)	»	404	—
Träkol (inkl. stybb)	hl	3 715 378	7 103
Träbränsle: ved i större stycken	m ³	16 993	30
andra slag	»	60 314	—
Flytande bränsle: bensin, bentyl, motorsprit	ton	693	86
dieselolja och andra motoroljor .	»	1 584	153
eldningsolja :nr 1	»	21 830	1 420
nr 2	»	141 998	425
övriga	»	228 563	8 298
fotogen	»	861	322
tjälolja (brännolja)	»	1 297	—
Masugns- och koksugns gas	1 000 m ³	2 025 115	—
Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹	ton	1 768 003	24 908

¹ Förbrukningen av masugns- och koksugns gas är ej inräknad i den totala, till stenkol reducerade bränsleförbrukningen. Ang. reduktionstal se not till tab. O.

verk med undantag av ferrolegeringsverk. Den i ifrågavarande tabell redovisade totalkvantiteten är den sammanlagda förbrukningen av träkol vid dessa verk vid framställningen av tackjärn, väll- och götmetall, smidda, varmvalsade och varmdragna produkter samt manufakturvaror och verkstadsprodukter. Däremot är ej förbrukningen av träkol vid tillverkning av sinter och ferrolegeringar inräknad i tabellen över järn- och stålverkens träkolsförbruk-

ning, men kvantiteterna ifråga redovisas i tabellerna O och LL. I sistnämnda tabell ingå ej uppgifter om förbrukningen av bränsle för industriernas egna transportmedel samt för uppvärmning av fabriks- och kontorslokaler m. m., vilka kvantiteter däremot äro medräknade i uppgifterna om den totala bränsleåtgången vid järn- och stålverken i tabell KK.

Medelinköpspriset (inkl. frakt) för förbrukade träkol uppgick till 5,20 kr under redogörelseåret eller betydligt högre än under 1956.

Beträffande uppgifterna om bränsle vid järn- och stålverken torde observeras, att dessa ej överensstämman med de uppgifter, som i industrierättelsen lämnas under rubriken järn- och stålverk samt ferrolegeringsverk. Anledningen är, att, såsom förut framhållits, under rubriken järn- och stålverk i föreliggande berättelse även ingå en del verk, vilka vid sidan av järnframställning huvudsakligen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och fördensskull i industrierättelsen förts under sistnämnda grupper.

Närmare uppgifter om åtgången av viktigare bränsle- och reduktionsmedel vid vissa slag av tackjärnstillverkning redovisas i tablån överst å s. 47. Förbrukningen av koks per ton tackjärn var 689 kg eller något mindre än 1956.

En specificering av järn- och stålverkens samt metallframställningsverkens förbrukning av elenergi (vid ugnsdraft) för framställning av tackjärn, järnsvamp, ferrolegeringar, göt och stål-gjutgods samt metaller åren 1956 och 1957 meddelas i tablån å s. 47. De här lämnade uppgifterna svara sålunda — i likhet med uppgifterna om förbrukningen av bränsle i tab. LL — mot den i denna berättelse redovisade produktionen av ifrågavarande produkter. Be-

Tab. LL. Bränsleförbrukningen vid järn- och stålverken vid tillverkningen av nedanstående varuslag år 1957

Bränsleslag	Kvantitetsgrund	Förbrukningen av bränsle vid tillverkning av						Summa
		tackjärn	ferro- lege- ringar	järn- svamp ¹	väll- metall	göt och stål- gjutgods	smidda samt varm- valsade o. varm- dragna produkter	
Stenkol (inkl. stybb) och kolbriketter.....	ton	11	1 882	4 697	—	3 105	36 781	46 476
Koks	»	844 769	50 570	11 136	—	5 113	2 433	914 021
Koksstybb och koksstybbriketter	»	28 991	—	31 796	—	1 946	187	62 920
Torvbränsle (inkl. torvbriketter)	»	155	249	—	—	—	—	404
Träkol: industrikol ...	hl	3 240 269	226 032	132 258	74 691	8 820	11 159	3 693 229
stybb	»	4 642	—	46	—	954	2 202	7 844
Träbränsle:								
ved i större stycken.	m ³	1 110	15	—	225	9 423	2 379	13 152
andra slag	»	40	150	—	—	42 851	13 913	56 954
Flytande bränsle:								
bensin, bentyl, motorsprit	ton	0	53	—	—	31	143	227
dieselolja och andra motoroljor	»	0	86	—	—	46	425	557
eldningsolja: nr 1 ..	»	—	1 108	38	—	8 690	11 174	21 010
nr 2 ..	»	977	454	469	—	67 833	65 541	135 274
övriga ..	»	4 262	4 039	1 959	—	54 507	136 189	200 956
fotogen	»	543	3	199	—	11	44	800
tjälolja (brännolja)	»	—	—	—	—	1 297	—	1 297
Masugns- och koksugns- gas	1 000 m ³	1 280 000	—	7 115	—	103 000	528 000	1 918 115
Summa bränsle med reduktion till stenkol ²	ton	981 566	67 585	56 023	1 308	214 509	361 704	1 682 695

¹ Inkl. järnpulver, — ² Masugns- o. koksugns gas ingå ej. Angående reduktionstal se not till tab. O.

Tab. MM. Kvantitet och inköpsvärde av förbrukat träkol vid verk med framställning av järn och stål år 1957

Län	Träkol		Medelpris per hl kr
	1 000 hl	inköpsvärde (inkl. frakt) 1 000 kr	
Uppsala län	2	11	6,36
Södermanlands län	5	36	6,81
Östergötlands län	4	23	5,31
Blekinge län	0	0	2,22
Värmlands län	766	5 045	6,59
Örebro län	1 198	5 504	4,59
Västmanlands län	614	2 786	4,54
Kopparbergs län	8	47	5,68
Gävleborgs län	932	4 906	5,27
Hela riket	3 529	18 358	5,20
därav träkol av skogs- och stubbved	2 752	15 116	5,49

Ugnar och bränsleslag	Bränsleslag	Total bränsle- förbrukning ¹	Medelförbrukning av bränsle per ton tillverkat tackjärn
Blästermasugnar:			
med träkol	träkol	2 467 980 hl	51,87 hl
» koks	koks	805 126 ton	689 kg
Elektromasugnar:			
med träkol och elenergi	{träkol elenergi	748 538 hl 60 771 700 kWh	24,86 hl 2 018 kWh
» koks och koksstybb samt el- energi	{koks koksstybb elenergi	35 253 ton 26 296 » 391 098 200 kWh	2 467 kWh

¹ Utom i tabblän redovisad åtgång av huvudsakliga bränsle- och reduktionsmedel ha använts smärre kvantiteter andra bränsleslag, vilka finnas angivna i tab. LL.

	1956 1 000 kWh	1957 1 000 kWh	tionen för smältning av göt och stål- gjutgods steg med 3,1 %.
Tackjärnssmältning i:			Av nedanstående översikt framgår för- brukningen (i kg) av smörjmedel vid här ifrågavarande bergverksgrenar.
elektrisk masugn....	407 525	451 870	
annan elugn.....	3 922	17 811	
Framställning av järn- svamp	85 120	81 498	
Smältning av ferrolege- ringar	554 364	663 437	Transformatoroljor 147 822
Smältning av göt och stålgiutgods.....	684 943	705 912	Skär- och gängoljor, även vattenlösliga 162 617
Elektrolys eller smält- ning av metaller	422 033	467 986	Motor- och biloljor 192 750
			Maskin- och cylinderoljor 927 384
			Andra smörjoljor 403 851
			Fasta smörjoljor, fett 397 021
Summa	2 157 907	2 388 514	

träffande de skilda användningsområ-
dena må bl. a. nämnas, att konsum-

Siffrorna innefatta även åtgången av
smörjmedel för transportmedel, an-

Tab. NN. Vid järn- och metallframställningsverken använda motorer

	Järnverk		Andra järn- framställnings- verk		Ferrolege- ringsverk		Metallfram- ställnings- verk		Summa hk
	Antal	hk	Antal	hk	Antal	hk	Antal	hk	
För omedelbar maskin- drift:									
Vattenturbiner	2	525	—	—	—	—	—	—	525
Ångmaskiner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olje- och gasmotorer	1	80	—	—	—	—	—	—	80
Elektriska motorer..	46 186	950 192	19 619	177 954	1 968	137 111	5 538	51 247	1 193 104
Summa: 1957	46 189	950 797	19 619	177 954	1 968	137 111	5 538	51 247	1 193 709
1956	44 664	916 352	18 523	166 077	1 910	133 18	5 433	49 840	1 145 587
För elektrisk generator- drift:									
Vattenturbiner	2	160	—	—	—	—	—	—	160
Ångmaskiner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ångturbiner	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olje- och gasmotorer	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa: 1957	2	160	—	—	—	—	—	—	¹ 160
1956	19	15 265	1	225	—	—	1	1 900	17 390

¹ Jfr texten sid. 16

vända för industridriften och avse kvantiteter, som under året förbrukats eller tillförts maskins smörjsystem. Därjämte ha under året förbrukats 60 181 kg hårdningsolja.

Drivkraft

De vid järn- och metallframställningsverken använda motorerna redovisas i tabell NN, i vilken meddelas uppgifter angående hästkraftsstyrkan hos såväl de för omedelbar drift som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna. Motorernas styrka anges i under året uttagna effektiva hästkrafter.

Förvaltnings- och arbetarpersonal

Nedanstående tabell OO anger antalet sysselsatta män och kvinnor inom olika kategorier av förvaltningspersonal och deras fördelning på järn- och stålverken samt metallframställningsverken år 1957. En närmare redogörelse för sammansättningen av de olika kategorierna återfinnes i industriberättelsen, till vil-

ken hänvisas. Förvaltningspersonalens fördelning på olika kategorier är för 1956 och 1957 icke helt jämförbar med tidigare års. Den vid berörda bergverk anställda förvaltningspersonalen ökade i antal med 3,7 % från föregående år.

Uppgifter om antalet arbetare, fördelade efter kön och ålder, och antalet utgjorda arbetstimmar vid järn- och stålverken samt metallframställningsverken ha sammanställts i tabell PP. Såsom hjälparbetare ha redovisats maskinister och eldare, lager- och transportarbetare, arbetare för reguljära underhålls- och reparationsarbeten, vaktpersonal, fast anställda städerskor m. fl.

Förutom här angivna egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret en del arbetare med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar och vilka därför endast redovisas i den allmänna industriberättelsen, ehuru tillverknin- garna av bergverksprodukter — även-

Tab. OO. Förvaltningspersonal vid järn- och stålverk samt metallframställningsverk

	Före- tags- le- dare	Teknisk drifts- per- sonal		Ar- bets- be- fäl	Kon- torsper- sonal		Kontors- bud, vaktmä- tare, tele- fonister o. d.		Social- vårds- per- sonal		Re- sande i fir- mans tjänst	Övrig för- sälj- nings- per- sonal	Sum- ma
		Män	Kv.		Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.			
Järnverk	66	1 882	68	1 412	1 992	1 256	232	60	17	36	2	241	7 264
Andra järnframställ- ningsverk	15	1 318	91	497	711	636	152	96	17	15	4	15	3 567
Ferrolegeringsverk .	7	56	2	50	51	33	5	—	1	—	—	—	205
Metallframställnings- verk	4	161	46	119	103	96	15	5	9	6	—	4	568
Summa: 1957	92	3 417	207	2 078	2 857	2 021	404	161	44	57	6	260	11 604
1956	86	3 215	203	2 037	2 880	1 899	376	215	36	56	6	185	11 194

¹ Därav 3 kvinnor. — ² Därav 18 kvinnor. — ³ Därav 2 kvinnor. — ⁴ Därav 15 kvinnor.

Tab. PP. Antal bergverksarbetare med fördelning efter kön och ålder samt antal arbetstimmar inom järn- och stålverk samt metallframställningsverk

	Män		Kvinnor		Summa arbetare		Utgjorda arbetstimmar	
	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav under 18 år	Totalt	Därav av underåriga
	1 000 timmar							
Järnverk	31 272	1 725	1 515	54	32 787	1 779	68 924	3 655
därav hjälparbetare o. d. ...	7 531	..	670	..	8 201	..	17 042	..
Andra järnframställningsverk ..	8 000	353	579	13	8 579	366	18 409	574
därav hjälparbetare o. d. ...	1 522	..	272	..	1 794	..	3 840	..
Ferrolegeringsverk	1 224	29	10	2	1 234	31	2 542	59
därav hjälparbetare o. d. ...	431	..	10	2	441	2	943	..
Metallframställningsverk	1 853	38	14	—	1 867	38	3 854	71
därav hjälparbetare o. d. ...	607	..	14	—	621	..	1 328	..
Summa: 1957	42 349	2 145	2 118	69	44 467	2 214	93 729	4 359
1956	42 137	2 208	2 040	85	44 177	2 293	94 349	4 788

som däremot svarande förbrukning av råvaror, bränsle och elenergi — vid ifrågavarande företag ingå i denna berättelse. För framställning av tackjärn (i annan elektrisk ugn än masugn) samt

elektrostål redovisades vid dessa företag 473 manliga arbetare med ett sammanlagt antal arbetstimmar av 1 031 764. Av dessa arbetare ha som hjälparbetare uppgivits 75 män och 166 186 timmar.

Tab. 1. Uppfordringen ur järnmalmshuvudgruvorna år 1957

	1	2	3	4	5
	Ägarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet	Antal utmål ¹	Driftstid, dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
				under jord	i dagbrott
				T o n	
	<i>Stockholms län</i>				
1	Häverö kommun Herrängs Gruf AB: Herrängsfältet.....	5	270	69 967	—
	<i>Uppsala län</i>				
	Dannemora kommun				
2	AB Dannemora Gruvor: Dannemora gruvors odalutmål	1	282	395 375	—
	Olands kommun				
3	Stora Kopparbergs Bergslags AB: Ramhällsfältet	3	282	82 765	—
	<i>Södermanlands län</i>				
4	Floda kommun Boxholms AB: Stavsältet	2	268	44 149	—
	Sköldinge kommun				
5	Boxholms AB: Kantorps gruvfält	4	281	161 109	—
	Svärta kommun				
	Herrängs Gruf AB: Förola gruva	1	270	54 042	—
7	A Johnson & Co: Vreta gruva	1	264	—	13 090
	<i>Jönköpings län</i>				
	Månsarps kommun				
8	AB Smålands Taberg: Smålands Tabergs gruvfält	1	279	—	54 835
	<i>Värmlands län</i>				
9	Värmlandsbergs kommun				
	Grufve AB Långban: Långbansfältet	1	243	2 415	—
10	Persbergs Grufve AB: Persbergs odalfält	1	300	159 794	—
11	Uddeholms AB: Finnmosse gruvor	2	243	17 232	—
12	Nordmarks gruvor	2	242	17 620	—
13	Tabergs gruvor	2	242	45 154	—
	<i>Örebro län</i>				
	Linde kommun				
14	Guldsmidshytte AB: Högbansfältet	2	285	25 873	—
15	Nybergsfältet	⁴ —	⁴ —	7 502	—
16	Stripa Gruf AB: Stripa odalfält	9	282	344 139	—
	Ljusnarsbergs kommun				
17	Bastkärns Gruf AB: Bastkärnsfältet	2	281	115 484	—
18	AB Fäbohöjdsgruvan: Fäbohöjdsgruvan	1	250	—	21 349
	Mossgruvornas Gruf AB: Sköttgruve- och Mossgruvefältet	5	196	⁸ 19 028	—
19	Ställbergs Grufve AB: Haggruvefältet	4	281	123 542	—
20	Ställbergsfältet	6	281	134 304	—
21					

¹ Med malmfångst arbetade. — ² Inklusive plock-, vask- samt magnetiskt och våtmekaniskt sovråd malm.

— ⁶ Fränsiktad mull. — ⁷ Genom kombinerad sovring. — ⁸ Mullmalm med magnetit och siderit.

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Erhållen direkt användbar malm ²			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av				Erhållen anrikningsmalm		
Totalt		Därav ur äldre varp	järn	fosfor	svavel	mangan	Totalt	Därav ur äldre varp	
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Ton		
—	—	—	—	—	—	—	³ 60 199	—	1
³ { 111 778 133 755 29 324 17 203	7 266 5 618 675 723	— — — 17 203	48,5 38,1 28,3 37,4	0,004 0,004 0,008 0,004	0,04 0,04 0,04 0,04	2,6 3,4 4 2,6	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	³ 67 569	—	3
³ 17 177	630	—	37,9	0,017	0,027	—	³ 11 023	—	4
—	—	—	—	—	—	—	156 278	—	5
³ { 21 983 8 075 2 371 10 059	1 112 400 98 327	— — — —	44,86 33,14 47 42	0,024 0,025 0,012 0,014	0,35 0,35 0,7 1,1	2,6 2,1 1,25 2,4	— — — —	— — — —	6 7
60 019	353	5 184	30,2	0,04	0,022	0,26	—	—	8
475 ³ 14 781 — — 8 763	32 609 — — 341	— — — — —	60 50,1 — — 56,5	0,015 0,009 — — 0,015	0,01 0,009 — — 0,045	0,3 0,23 — — 0,68	1 613 ³ 134 249 ³ 11 903 ³ 20 609 ³ 24 295	— 37 480 — 8 053 —	9 10 11 12 13
4 262 — ⁵ { 132 735 48 906	66 — 6 607 1 938	— — — —	45 — 50,6 46,4	0,04 — 0,008 0,013	0,025 — 0,006 0,005	— — — —	22 680 7 502 ⁶ 71 417	1 069 — —	14 15 16
⁷ 75 485 ³ 21 349	3 868 736	— —	48 50,24	0,005 0,013	0,243 0,62	4,03 2,35	— —	— —	17 18
— ³ 55 812 ³ 61 057	— 2 987 4 305	— 15 630 1 786	— 44,58 49,88	— 0,008 0,007	— 0,119 0,037	— 3,35 4,93	³ 3 565 — —	— — —	19 20 21

— ³ Genom magnetisk sovring. — ⁴ Utmål och drifttid redovisas i tab. 3. — ⁵ Genom våtmekanisk sovring.

Tab. 1 (forts.). Uppfordringen ur järnmalsgruvorna

1		2	3	4	5
Ägarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet		Antal utmål	Driftstid, dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
				under jord	i dagbrott
				Ton	
Örebro län (forts.)					
Noraskogs kommun					
1	Fagersta Bruks AB: Rödbergsgruvan	2	281	16 049	—
Pershytte Grufvebolag: Pershyttefältet:					
2	Nedre fältet.....	1	279	117 467	—
3	Övre fältet.....	1	279	37 195	—
4	AB Stjernfors-Ställdalen: Ösjöbergsfältet ...	7	282	73 065	—
Stribergs Grufve AB: Stribergs gruvfält:					
Övra Kärrgruvorna samt					
5	Kil-, Stor , Svartbergs- och Stripa-Glifsagruvorna	8	281	189 625	—
6	Åsbobergsgruvan	1	281	6 560	—
Ramsbergs kommun					
Trafik AB Grängesberg-Oxelösund:					
7	Stråssa odalgruva	1	280	36 290	—
8	Guldsmedshytte AB: Blankafältet.....	2	290	14 124	—
Västmanlands län					
Fagersta stad					
9	Fagersta Bruks AB: Semlafältet	2	281	101 062	—
Norbergs köping					
10	Norbergs Grufförvaltning: Getbacksfältet	3	300	94 969	—
11	Klackbergsfältet ..	3	300	24 160	—
12	Nya och Gamla Kol- ningbergsfälten .	3	300	38 834	—
13	Morbergsfältet	9	300	280 142	—
14	Norrbergsfältet ...	6	300	161 974	1 627
15	Risbergsfältet	1	50	1 001	—
16	AB Statsgruvor: Eskilsbacksfältet ..	4	246	197 971	—
17	Mimersfältet	—	—	4 673	—
18	Surahammars Bruks AB: Kallmorbergsfältet.	2	282	40 600	—
19	Risbergsfältet.....	2	282	40 695	—
Skinskattebergs kommun					
20	Riddarhytte AB: Källfallsfältet	3	280	67 837	—
21	Morbergsfältet	3	241	34 191	—
22	Riddarhytte odalut- mål	1	279	144 267	—
Kopparbergs län					
Grangärde kommun					
Trafik AB Grängesberg—					
23	Oxelösund: Grängesbergs ex- portfält	39	280	2 618 739	—
24	Stora Kopparbergs Bergs- lags AB: Risbergsfältet.....	18	241	319 010	—

¹ Genom magnetisk sovring. — ² Genom våtmekanisk sovring. — ³ Därav genom magnetisk sovring 190 572 ton genom kombinerad sovring 609 872 ton. — ⁷ Mullmalm, genom kombinerad sovring. — ⁸ Defosforerad mull-

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Erhållen direkt användbar malm			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av				Erhållen anrikningsmalm		
Totalt		Därav ur äldre varp	järn	fosfor	svavel	mangan	Totalt	Därav ur äldre varp	
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Ton		
1 5 982	240	—	47,4	0,007	0,06	0,08	1 6 219	—	1
55 862	1 732	—	41,7	0,025	0,01	—	70 468	28 941	2
645	23	—	47,7	0,025	0,01	—			3
19 855	715	—	47,5	0,025	0,01	—			4
8 987	279	—	42,4	0,022	0,009	—			5
—	—	—	—	—	—	—	1 30 047	—	6
—	—	—	—	—	—	—	230 156	41 770	7
76	6	—	64,8	0,015	0,014	—	691	—	8
2 742	134	—	51,6	0,016	0,013	—			9
—	—	—	—	—	—	—	2 755	—	10
—	—	—	—	—	—	—	14 883	1 430	11
—	—	—	—	—	—	—	1 103 442	25 013	12
—	—	—	—	—	—	—	1 62 260	5 291	13
1 51 207	1 536	2 900	43	0,003	0,13	4,1	—	—	14
2 43 890	1 766	—	46	0,022	0,005	0,1	2 203 222	—	15
37 571	1 503	—	47	0,023	0,01	0,1			16
500	20	—	47	0,023	0,02	0,1	2 105 269	—	17
93 697	3 192	—	42	0,027	0,011	0,55			18
2 29 359	760	—	34,2	0,028	0,011	0,74	2 20 000	—	19
—	—	—	—	—	—	—			20
12 316	1 318	—	47,1	0,02	0,03	0,08	44 725	5 686	21
14 178			42,5	0,02	0,03	0,14			22
5 6 465	520	—	60,4	0,004	0,04	—	1 59 720	—	23
5 1 973	151	—	59,4	0,007	0,149	—	5 107 250	—	24
6 1 201 050	53 567	—	59,5	0,9	0,008	0,15	—	—	25
7 274 357	13 224	—	62,1	0,75	0,008	0,15			
8 129 750	10 298	—	71,4	0,008	0,002	0,04			
9 341	25	—	6,7	9,09	0,015	0,2			
4 19 970	811	—	58,6	0,59	0,004	—	4 282 657	—	26

och våtmekanisk sovring 12 650 ton.—⁴ Genom kombinerad sovring.—⁵ Sovring genom handskrädning.—⁶ Därav malm, genom kombinerad sovring.—⁹ Apatitmalm.

Tab. 1 (forts.). Uppfordringen ur järnmalmegruvorna

	1		2	3	4	5
	Ägarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet		Antal utmål	Driftstid, dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
					under jord	i dagbrott
					T o n	
	Kopparbergs län (forts.)					
	Gustafs kommun					
1	Ulfshytte Jernverks AB:	Hästhagbergs- och Tallbottengruvorna	2	280	14 207	—
	Hedemora landskommun					
2	Fagersta Bruks AB:	Smältarmossgruvan	2	281	59 640	—
3	Hofors Bruk:	Haggruvfältet	2	240	2 676	—
4	AB Statsgruvor:	Intrångets gruvor..	6	282	185 596	—
	Ludvika landskommun					
5	AB Berg & Hus:	Håkbergsfältet	1	130	9 000	—
	AB Statsgruvor:	Håksberg-, Ickorrbotten- och Källbottenfälten	45	261	459 966	—
6		Sörviksfältet	2	243	10 365	—
7						
8	Stora Kopparbergs Bergslags AB:	Blötbergsfältet	5	300	218 585	202 385
	Norrbärke kommun					
9	Avesta Jernverks AB:	Kärrgruvfältet	5	290	72 104	—
10		Mellanfältet	1	272	2 016	—
		Norra Nybergsfältet	1	272	68 627	—
11	AB Statsgruvor:	Stollbergsfältet	6 —	6 —	21 346	—
	Stora Skedvi kommun					
12	Ställbergs Grufve AB:	Forsbogruvan	1	300	76 104	—
	Stora Tuna kommun					
13	Idkerbergets Gruf AB:	Idkerbergsfältet ...	6	281	382 790	—
14	Stora Kopparbergs Bergslags AB:	Tuna Hästbergsfältet	5	280	115 615	—
	Svärdsjö kommun					
15	Stora Kopparbergs Bergslags AB:	Vintjärnsfältet	5	243	134 195	—
	Säters stad					
16	Bispbergs AB:	Bispbergsfältet	6	242	39 065	—
	Gävleborgs län					
	Hofors kommun					
17	Hofors Bruk:	Nyängsfältet	2	237	34 439	—
18		Storstrecksfältet ...	3	83	10 355	—
	Torsåkers kommun					
19	Hofors Bruk:	Vingesbackefältet ..	1	240	176 140	—
20	Sandvikens Jernverks AB:	Bodåsfältet	2	255	99 158	—

¹ Genom magnetisk sovring. — ² Malmen höll även 0,12 % koppar. — ³ Därav genom magnetisk sovring driftstid redovisas i tab. 3. — ⁷ Limonitmalm. — ⁸ Malmen höll även 0,62 % zink och 0,2 % bly. — ⁹ Avsett för ton. — ¹² Därav genom magnetisk sovring 142 776 ton.

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Erhållen direkt användbar malm			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av				Erhållen anrikningsmalm		
Totalt		Därav ur äldre varp	järn	fosfor	svavel	mangan	Totalt	Därav ur äldre varp	
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Ton		
—	—	—	—	—	—	—	¹ 10 759	—	1
—	—	—	—	—	—	—	¹ 49 455	—	2
—	—	—	—	—	—	—	620	—	3
¹ 53 726	2 585	—	² 52	0,027	0,9	—	³ 131 870	—	4
5 300	223	—	40	..	..	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	¹ 309 425	—	6
¹ 1 692	70	—	43	0,047	..	—	¹ 5 491	—	7
12 854	615	—	55,5	0,52	..	..	⁴ 340 328	10 800	8
¹ 49 727	2 913	—	47	0,006	0,7	—	¹ 2 153	—	9
⁵ 25 140		5 800	37	0,007	0,1	—	¹ 34 293	—	10
⁷ 12 882		—	⁸ 27,6	—	—	15,2	163	—	11
¹ { 24 216	1 653	—	61,92	..	0,31	—	—	—	12
{ 19 925	1 426	—	68,54	..	0,136	—			
⁴ 218 799	10 502	200	63,2	0,66	0,011	—	—	—	13
¹ { 31 611	1 275	—	{ 38,8	0,022	0,74	5,1	⁹ 19 000	—	14
{ 2 505									
—	—	—	—	—	—	—	¹ 117 775	5 000	15
¹⁰ 2 846	185	—	65	0,005	0,035	—	¹¹ 13 312	122	16
—	—	—	—	—	—	—	{ 35 994	1 555	17
—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	{ 176 140	—	19
—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	¹ 42 429	—	20

76 301 ton. — ⁴ Genom kombinerad sovring. — ⁵ Därav genom magnetisk sovring 19 340 ton. — ⁶ Utmål och magnetisk sovring. — ¹⁰ Därav genom magnetisk sovring 1 546 ton. — ¹¹ Därav genom magnetisk sovring 5 394

Tab. 1 (forts.). Uppfordringen ur järnmalmshuggrorna

	1		2	3	4		5
	Ägarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet		Antal utmål	Driftstid, dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm		
					under jord	i dagbrott	
					T o n		
	<i>Norrbottens län</i>						
1	Gällivare kommun Bergverks AB Freja:	Koskullskulle malmfält	5	274	918 444	—	
2	Luossavaara—Kiiruna- vaara AB:	Gällivare malmfält.	61	296	3 886 661	806 629	
3	Kiruna stad Luossavaara—Kiiruna- vaara AB:	Kiirunavaara malmfält	45	298	4 811 147	7 423 296	
4		Luossavaara malmfält	13	298	962 624	862 705	
5	Norrbottens Järnverks AB:	Mertainengruvan .	3	288	—	204 105	
6	Tuolluvaara Gruv AB:	Tuolluvaara malmfält	10	298	542 705	—	
	Hela riket		417	—	19 793 564	9 590 021	

¹ Genom magnetisk sovring. — ² Därav genom magnetisk sovring 2 992 603 ton. — ³ Därav genom magnetisk sovring 671 352 ton. — ⁴ Därav genom magnetisk sovring 26 000 ton. — ⁵ Därav genom kombinerad sovring

Extraction from iron ore mines

6	7	8	9	10	11	12	13	14
Erhållen direkt användbar malm			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av				Erhållen anrikningsmalm	
Totalt		Därav ur äldre varp	järn	fosfor	svavel	mangan	Totalt	Därav ur äldre varp
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Ton	
1 { 484 372 44 695 1 950 3 908 399 052 }	35 792	—	{ 61,2 49,8 61,1 58 63,2 }	{ 0,039 0,049 0,47 0,76 0,29 }	{ 0,051 0,084 0,05 0,054 0,045 }	{ — — — — — }	¹ 82 357	— 1
2 { 213 794 2 380 063 31 931 64 213 }	122 380	—	{ 58,4 58,1 50,5 66,7 }	{ 0,68 0,76 0,82 0,03 }	{ 0,079 0,076 0,031 0,038 }	{ — — — 0,09 }	² 674 020	— 2
4 { 138 053 1 414 089 1 277 432 6 828 721 238 610 7 583 }	455 968	{ 31 931 — — — 247 034 8 700 — }	{ 66,5 65,2 64 58,9 48 47,9 }	{ 0,068 0,26 0,59 1,75 1,43 4,6 }	{ 0,039 0,035 0,038 0,027 0,031 0,03 }	{ 0,09 0,09 0,09 0,09 0,01 0,09 }	—	— 3
5 { 9 800 17 630 112 041 83 233 299 799 148 849 194 854 101 405 }	37 879	—	{ 64,4 63,3 61 59,3 53,9 48,2 36,1 55,5 }	{ 0,029 0,061 0,15 0,25 0,25 0,46 4,99 0,019 }	{ 0,045 0,041 0,031 0,029 0,03 0,035 0,036 .. }	{ 0,07 0,06 0,06 0,06 0,06 0,07 0,09 .. }	—	— 4
7 { 15 822 57 515 69 610 30 614 102 030 6 926 3 338 3 032 }	6 084	{ — — — — — — 3 032 }	{ 67 67 66,7 66,3 65,6 62,6 58,7 52,6 }	{ 0,023 0,021 0,066 0,061 0,24 0,62 1,33 0,214 }	{ 0,003 0,003 0,005 0,005 0,004 0,006 0,012 0,006 }	{ 0,07 0,07 0,06 0,08 0,06 0,05 0,11 0,07 }	⁶ 102 700	— 5
	21 358	—	{ 65,6 62,6 58,7 52,6 }	{ 0,004 0,006 0,012 0,214 }	{ 0,004 0,006 0,012 0,006 }	{ 0,06 0,05 0,11 0,07 }	⁸ 145 882	— 6
18 092 329	833 003	339 400	—	—	—	—	4 258 100	176 148

tisk sovring 493 309 ton. — ⁴ Därav genom magnetisk sovring 2 161 072 ton. — ⁵ Därav genom magnetisk sov-
285 855 ton. — ⁸ Genom kombinerad sovring.

Tab. 2. Anrikning av järnmalm 1957

Slag av anrikningsverk: f = flotationsverk; m = magnetiskt verk; v = våtanrikningsverk; mv = kom-

	1	2	3	4	5
	Län, ägarens namn samt verkets namn och belägenhet	Slag av anrikningsverk	Driftstid Timmar	I n g å e n d e r å g o d s	
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Totalt Ton
	Järnmalmsslig				
	<i>Stockholms län</i>				
	Häverö kommun				
	Herrängs Gruf AB:				
1	Herräng	m	3 710	Herrängsfältet	60 199
	<i>Uppsala län</i>				
	Olands kommun				
	St. Kopparbergs Bergslags AB: Ramhäll ...	m	2 466	Ramhällsfältet	67 569
	<i>Södermanlands län</i>				
	Sködinge kommun				
3	Boxholms AB: Kantorp.	mv	4 532	{Kantorps gruvfält	156 278
				{Stavsfältet	3 021
	<i>Värmlands län</i>				
	Värmlandsbergs kommun				
	Gruv AB Långban:				
4	Långban	mv	1 200	Långbansfältet	1 613
	Persbergs Gruv AB:				
5	Persberg	m	5 431	Persbergs odalfält	134 249
	Uddeholms AB:				
6	Taberg	mv	4 230	{Finnmosse gruvor	11 903
				{Nordmarks gruvor	20 609
				{Tabergs gruvor	24 295
	<i>Örebro län</i>				
	Hällefors köping				
	Hällefors Bruks AB:				
7	Sikfors	m	1 845	{Finnbergs gruvfält	450
				{Kiirunavaara malmfält	200
	Linde kommun			{Sirjöbergsfältet	9 650
	Guldsmedshytte AB:			{Blankafältet	18 849
8	Guldsmedshyttan ...	mv	4 873	{Högbansfältet	20 680
				{Nybergsfältet	7 992
	Stripa Gruv AB:			{Stripa odalfält	3 500
9	Stripa	s	3 027	{Stripa odalfält	77 787
	Ljusnarsbergs kommun				
	Mossgruvornas Gruv AB:				
10	Sköttgruvan	m	560	Sköttgruve- och Mossgruvefältet ..	3 565
	Noraskogs kommun				
	Fagersta Bruks AB:				
11	Rödberg	mv	1 459	Rödbergsgruvan	6 219
	Pershytte Grufvebolag:			{Knutsbergsgruvan	2 038
12	Pershyttan	mv	6 296	{Pershyttefältet: Nedre fältet	40 035
				{Övre fältet	28 941
					1 492

¹ Rågodset höll även 1,46 % mangan och 18,4 % kalciumoxid. — ² Sligen höll även 2,16 % kalciumoxid.

Dressing of iron ore

binerat magnetiskt och vätanrikningsverk; mf = magnetiskt och flotationsverk; s = suspensionsanrikning.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Erhållen färdig vara (sling)											
Därav ur äldre varp	Genomsnittshalt av			Totalt		Därav ur varpmalm	Genomsnittshalt av				
	järn	fosfor	svavel				järn	fosfor	svavel	man-gan	
Ton	Procent			Ton	1000 kr	Ton	Procent				
—	24	0,01	0,04	18 528	1 482	—	63,21	0,002	0,01	0,2	1
—	133	0,027	0,37	{ 17 755 6 586	945 488	{ — —	² 67 ³ 65	0,009 0,01	0,13 0,18	0,29 0,35	2
— —	30,4 21,9	0,04 0,05	0,1 0,13	} 70 058	4 653	—	60	0,02	0,08	—	3
—	30	0,017	0,012	540	40	—	63	0,011	0,005	0,8	4
37 480	28,8	0,007	0,004	45 375	3 420	10 000	⁴ 65,3	0,007	0,004	0,16	5
8 053 —	38,4	0,01	0,05	31 256	1 563	4 035	60,4	0,006	0,065	0,33	6
— — —	30 66 20,3	0,01 0,006 0,01	0,008 0,002 0,005	} 4 831	362	—	64	0,007	0,004	—	7
1 430	31	0,033	0,008	7 821	508	590	59,7	0,01	0,008	—	8
1 069	31,6	0,036	0,023	8 581	558	440					
—	37,8	0,04	0,005	3 316	216	—					
—	34,2	0,11	0,04	1 452	94	—	62,9	0,008	0,026	—	9
—	37,2	0,01	0,01	34 111	2 135	—					
—	35,5	..	..	1 569	94	—	61,1	0,008	0,038	2,07	10
— — —	26 38 34,4	.. 0,022 0,025	.. 0,009 0,01	} 1 512	86	—	62,95	0,004	0,006	0,12	11
28 941	32,5	0,022	0,009	{ 20 500 5 500	1 025 28	7 800 2 100	63,5 64,3	0,015 0,008	0,025 0,005	— —	12
—	40,2	0,022	0,009								

oxid. — ³ Sligen höll även 2,84 % kalciumoxid. — ⁴ Sligen höll även 1,2 % kalciumoxid och 1,5 % magnesium-

Tab. 2 (forts.). Anrikning av järnmalm

	1	2	3	4	5
	Län, ägarens namn samt verkets namn och belägenhet	Slag av anrikningsverk	Driftstid Timmar	I n g å e n d e r å g o d s	
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Totalt
					Ton
	Noraskogs kommun (forts.)				
	AB Stjernfors-Ställdalen:				
1	Bredsjö	m	3 022	{ Rishöjdbergsgruvorna	2 086
				{ Salobergsfältet	13 235
				{ Ösjöbergsfältet	30 047
					2 024
					900
2	Stribergs Grufve AB:				
	Striberg	s	2 274	{ Övra Kärrgruvorna samt Kil-, Stor- och Åsbobergsgruvorna	223 664
3	Åsboberg	m	702	{ Svartbergs- och Stripa—Glifsagruvorna	12 892
	Västmanlands län				
	Fagersta stad				
	Fagersta Bruks AB:				
4	Rudgruvan	mv	4 152	Semlafältet	103 442
	Norbergs köping				
5	Norbergs Grufförvaltning:				
	Bålsjö	mv	6 245	{ Morbergs-, Norrbergs- och Risbergs-fältet	292 668
6	Östanmossen	m	5 254	{ Getbacksfältet	2 642
					51 708
7	Surahammars Bruks AB				
	Kallmora	mvf	6 008	{ Kallmorbergsfältet	47 192
				{ Risbergsfältet	12 827
	Skinnskattebergs kommun				
8	Riddarhytte AB: Bäcke-				
9	gruvan ¹	m	5 328	Riddarhytte odalutmål	107 250
	Källfallet	m	4 228	Källfalls- och Morbergsfälten	59 720
	Kopparbergs län				
	Grangärde kommun				
	St. Kopparbergs Bergs-				
10	lags AB: Bergslags-				
	schaktet	mv	3 871	Risbergsfältet	282 657
11	AB Zinkgruvor: Sax-				
	berget ⁵	f	*(5 352)	Saxbergsfältet	*(103 811)
	Gustafs kommun				
	Ulfshytte Jernverks AB:				
12	Hästhagberg	m	1 014	{ Hästhagbergsgruvan	7 929
				{ Tallbottengruvan	3 259
	Hedemora landskommun				
	Fagersta Bruks AB:				
13	Smältarmossgruvan ..	m	3 473	Smältarmossgruvan	49 455
14	AB Statsgruvor: Intrånget	m	4 264	Intrångets gruvor	76 301

¹ Verket även använt för framställning av kopparmalmsslig. — ² Rågodset höll även 0,5 % koppar. — för framställning av slig av annan malm än järnmalm. — ³ Ej inräknat i summan för hela riket. — ⁴ Rå- — ⁵ Sligen höll även 0,08 % bly, 0,04 % koppar och 0,09 % zink samt 0,1 gram guld och 13 gram silver per ton.

Dressing of iron ore

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16								
				Erhållen färdig vara (sling)														
Därav ur äldre varp	Genomsnittshalt av			Totalt		Därav ur varpmalm	Genomsnittshalt av											
	järn	fosfor	svavel				järn	fosfor	svavel	man-gan								
Ton	Procent			Ton	1000 kr	Ton	Procent											
2 086	35	0,02	0,2	23 650	1 656	8 250	63,8	0,004	0,06	0,2								
13 235	35	0,02	0,08															
—	45	0,01	0,06															
2 024	35	0,02	0,08															
900	35	0,02	0,3	{	114 942	5 816	11 019	52	0,01	0,009	—							
28 878	36	0,015	0,015									1 600	99	—	58,6	0,014	0,012	—
												1 869	116	423	52,6	0,015	0,013	—
												8 770	579	1 352	65,2	0,014	0,012	—
12 892	24,5	0,015	0,014									2 705	179	2 705	66,5	0,014	0,013	—
												1 464	69	1 464	45,5	0,014	0,013	—
25 013	32	..	..	34 158	2 002	8 831	59,6	0,004	0,056	—								
—	37,5	0,017	0,019	113 260	7 139	—	62,8	0,012	0,007	—								
—	41	0,02	0,03															
5 291	33,5	0,007	0,295	15 928	1 035	1 000	61	0,003	0,069	—								
5 686 } 3 938 }	31,5	0,03	0,04	20 851	2 158	3 344	60,9	0,009	0,02	—								
—	30,7	0,01	1,73	39 180	2 468	—	64,8	0,005	0,96	—								
—	30,7	0,005	0,187	22 134	1 505	—	63,5	0,003	0,038	—								
—	45,2	0,6	0,002	169 785	7 470	—	62,3	0,4	0,004	—								
—	19,6	..	6,5	10 933	612	—	62,6	..	4,2	—								
—	35	0,005	..	5 630	358	429	65,5	0,007	0,015	—								
533	60	0,025	..															
—	40,3	..	..	34 400	1 605	—	61,1	0,014	2,53	—								
—	37,7	0,027	0,97	{ 24 310 7 692 }	2 412	—	{ 67,3 69 }	0,007	1,14	0,2								

³ Sligen höll även 0,044 % koppar. — ⁴ Rågodset höll även 0,012 % koppar. — ⁵ Verket huvudsakligen använt godset höll även 1,02 % koppar, 4,44 % zink och 2,37 % bly samt 0,6 gram guld och 54 gram silver per ton.

— ⁶ Malmen höll även 0,02 % koppar.

Tab. 2 (forts.). Anrikning av järnmalm

	1	2	3	4	5
	Län, ägarens namn samt verkets namn och belägenhet	Slag av anrikningsverk	Drifttid Timmar	I n g å e n d e r å g o d s	
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Totalt
					Ton
	Kopparbergs län (forts.)				
1	AB Zinkgruvor: Garpenberg (Gruvgården) ¹ ..	f	² (7 752)	Garpenbergs odalfält	² (260 181)
	Ludvika landskommun				
2	AB Statsgruvor:Håksberg	mv	4 925	{Håksberg-, Ickorrboten- och Källbottenfälten	313 230
				{Sörviksfältet	5 491
3	St. Kopparbergs Bergslags AB: Blötberget..	mv	4 363	Blötbergsfältet	340 328
	Norrbärke kommun				
4	Avesta Jernverks AB: Nyberget	m	4 719	{Kärrgruvefältet	2 153
				{Norra Nybergs- och Mellanfälten .	34 293
5	AB Statsgruvor: Stollberg ¹	mf	² (7 565)	Stollbergsfältet	² (65 017)
	Svärdsjö kommun				
6	St. Kopparbergs Bergslags AB: Vintjärn ...	m	3 665	Vintjärnsfältet	117 775
7	Säters stad				
	Bispbergs AB: Bispberg	mv	3 406	Bispbergsfältet	13 312
	Gävleborgs län				
	Hofors och Torsåkers kommuner			{Haggruvefältet	620
				{Nyängsfältet	35 994
8	Hofors Bruk: Långnäs	mf	3 639	{Sköttgruve- och Mossgruvefälten ..	7 512
				{Storstrecksfältet	10 355
				{Vingesbackefältet	176 140
	Torsåkers kommun				
9	Sandvikens Jernverks AB: Bodås ⁸	mf	5 556	{Bispbergsfältet	1 510
				{Bodåsfältet	42 429
				{Norbergsfältet	8 970
				{Sydvaranger, Norge	2 158
	Norrbottnens län				
	Gällivare kommun				
10	Luossavaara—Kiiruna-vaara AB: Vitåfors (Malmberget)	mv	4 812	{Gällivare malmfält	390 086
				{Koskullskulle malmfält	81 079
	Kiruna stad				
11	Tuolluvaara Gruv AB: Tuolluvaara Järnsvampverk	mv	3 753	Tuolluvaara malmfält	145 882
12	Hela riket	—	128 302		3 812 349

¹ Verket huvudsakligen använt för framställning av slig av annan malm än järnmalm. — ² Ej inräknat i guld och 69 gram silver per ton. — ⁴ Sligen höll även 0,11 % bly, 0,03 % koppar, 0,2 % zink och 5 gram silver godset höll även 2,78 % zink och 2,74 % bly. — ⁷ Sligen höll även 0,004 % koppar, 0,29 % zink och 0,22 %

Dressing of iron ore

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
				Erhållen färdig vara (slig)						
Därav ur äldre varp	Genomsnittshalt av			Totalt		Därav ur varpmalm	Genomsnittshalt av			
	järn	fosfor	svavel				järn	fosfor	svavel	man-gan
Ton	Procent			Ton	1000 kr	Ton	Procent			
² (30 085)	³ 15,6	..	..	{ 3 588 60 }	244	{ 500 —	⁴ 64 ⁴ 53,3	..	..	—
2 187 —	37,5 30,7	0,079 0,079	0,04 0,04	136 176	8 110	—	62,95	0,038	0,018	0,018
10 800	40	0,7	..	188 313	8 419	3 600	62,2	0,3	..	..
— —	24 32	0,008 0,007	— 0,15	12 625	880	—	66	0,003	0,067	—
² (2 399)	⁶ 19,3	..	..	8 400	514	—	⁷ 64	0,006	4,23	1,54
5 000	40,5	0,037	0,006	52 250	2 651	1 700	60,25	0,023	0,004	0,49
122	37,7	..	..	7 293	401	61	61,7	0,006	0,035	—
— 1 555 — — —	33,4	..	0,86	{ 47 857 29 903 }	3 343 2 542	— —	65,7 66,7	0,005 0,004	1,32 1,22	0,31 0,3
— — — —	61,5 45 61 66,5		— 2,8 — —	34 821	2 612	—	69	—	0,25	—
25 150 —	49,9	0,76	0,088	{ 50 153 123 557 78 040 17 557 }	12 447	13 000	{ 71,1 71,1 70,7 67,9 }	0,01 0,012 0,024 0,115	0,011 0,01 0,013 0,029	— — — —
—	58,7	0,239	0,007	108 095	6 906	—	70,5	0,023	0,005	0,05
222 263	—	—	—	1 831 240	104 044	82 643	—	—	—	—

summan för hela riket. — ³ Rågodset höll även 0,5 % koppar, 2,84 % zink och 2,34 % bly samt 1,2 gram per ton. — ⁵ Sligen höll även 0,18 % bly, 0,07 % koppar, 0,75 % zink och 12 gram silver per ton. — ⁶ Råbly. — ⁸ Verket även använt för framställning av svavelkisslig.

Tab. 3. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmgruvor år 1957

	1	2	3	4	5	6
	Ågarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet	Malmens art	Antal utmål ¹	Driftstid Dagar	Total kvantitet utfraktat berg och malm	
					under jord	i dagbrott
					Ton	
	Östergötlands län					
	Tjällmo kommun					
1	Berglund & Co: Baggetorps- och Algruvorna	Volframsmalm	4	278	31 171	—
	Värmlands län					
	Värmlandsbergs kommun					
2	Gruv AB Långban: Långbansfältet	Manganmalm	1	243	1 036	—
	Örebro län					
	Hammars kommun					
3	Bolaget Vieille Montagne: Åmmebergsfältet	Zink- och blymalm	3	242	210 622	5 280
	Kopparbergs köping					
4	AB Zinkgruvor: Ljusnarsbergsgruvfält	Bly-, zink- och kopparmalm	1	242	24 521	—
	Linde kommun					
5	Guldsmedshytte AB: Nybergsfältet	Manganmalm	2	242	14 284	—
	Ljusnarsbergs kommun					
6	Berglund & Co: Yxsjöbergsfältet	Volfram- och kopparmalm	5	282	103 559	—
	Västmanlands län					
	Sala stad					
7	Avesta Jernverks AB: Bronäsgruvan	Silver- och blymalm	1	250	22 410	—
	Kopparbergs län					
	Falu stad					
8	Stora Kopparbergs Bergslags AB: Falu gruva	Zink-, bly- och kopparmalm samt svavelkis	1	286	112 318	68 128
	Grangärde kommun					
9	AB Zinkgruvor: Saxbergsfältet ..	Zink-, bly-, koppar- och järnmalm	2	242	96 447	—
	Hedemora landskommun					
10	AB Zinkgruvor: Garpenbergsodalfält	Zink-, bly- och kopparmalm	3	257	246 439	—
	Idre kommun					
11	AB Zinkgruvor: Vassbogruvan ..	Blymalm	1	242	16 217	—
	Norrbärke kommun					
12	AB Statsgruvor: Stollbergsfältet	Bly-, zink- och järnmalm	11	282	99 051	—

¹ Med malmfångst arbetade. — ² Inklusive stuf- och plockmalm o. d. — ³ Malmen höll även 21,2 %

Extraction from other mines than iron ore mines

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Erhållen direkt användbar malm ²			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av						Erhållen anrikningsmalm		Erhållet gråberg		
Totalt		Därav ur äldre varp	koppar	mangan	svavel	andra	guld	silver	Totalt	Därav ur äldre varp	inom fyndigheten	utom fyndigheten	
Ton	1000 kr	Ton	Procent					Gram per ton	Ton		Ton		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 064	—	—	4 107	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 036	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	131 669	—	51 527	32 706	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21 939	—	2 582	—	4
12 507	389	—	—	10,2	0,42	3	—	—	—	—	1 585	192	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	104 847	12 540	—	11 252	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 223	—	2 187	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	137 413	12 103	6 222	48 914	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	81 569	—	14 878	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	252 376	30 085	24 148	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	427	—	15 790	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	65 017	2 399	—	36 433	12

järn och 0,048 % fosfor.

Tab. 3 (forts.). Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmgruvor

	1	2	3	4	5	6
	Ägarens namn samt gruvfältets (gruvans) namn och belägenhet	Malmens art	Antal utmål	Drifts- tid Dagar	Total kvantitet ut- fraktat berg och malm	
					under jord	i dag- brott
					Ton	
	Kopparbergs län (forts.)					
1	Svärdsjö kommun AB Zinkgruvor: Svärdsjö gruvor	Bly-, zink- och kop- parmalm	2	262	15 668	—
2	Vika kommun AB Zinkgruvor: Kalvbäcksfältet	Zink- och blymalm samt svavelkis	2	247	17 857	—
	Västerbottens län					
	Dorotea kommun Bolidens Gruv AB: Lövstrands- gruvan.....	Blymalm	1	176	18 563	—
3	Jörns kommun Bolidens Gruv AB: Renströmsgruvan	Koppar-, bly- och zinkmalm samt svavelkis	2	290	212 123	—
4	Åkullagruvan	Kopparmalm och svavelkis	1	160	7 322	—
5	Lycksele landskommun Bolidens Gruv AB: Kristine- bergs gruvfält.....	Koppar- och zink- malm samt svavel- kis	16	326	243 098	85 379
6	Rävlidenfältet	Koppar- och zink- malm samt svavel- kis	4	239	197 131	—
7	Malå kommun Bolidens Gruv AB: Adakfältet	Kopparmalm	9	239	194 873	—
8	Rudtjebäcksgruvan	Zink- och koppar- malm samt svavelkis	3	242	243 954	—
9	Norsjö kommun Bolidens Gruv AB: Östra Hög- kullagruvorna	Zink-, bly- och kop- parmalm samt sva- velkis	2	253	17 645	—
10	Skellefteå landskommun Bolidens Gruv AB: Bolidens gruvfält	Guld- och koppar- malm samt svavel- kis	8	276	112 401	22 150
11	Långselegruvan	Zink- och koppar- malm samt svavel- kis	4	260	106 483	—
12	Norrbottnens län					
	Arjeplogs kommun Bolidens Gruv AB: Laisvalls- gruvan.....	Blymalm	10	260	539 276	—
13	Tärendö kommun Norrbottnens Järnverks AB: Vek- kovaaragruvan	Grafitmalm	1	60	—	746
14		Hela riket	100	—	2 904 469	181 683

¹ Grafit.

Extraction from other mines than iron ore mines

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Erhållen direkt användbar malm			Den direkt användbara malmens genomsnittshalt av						Erhållen anrikningsmalm		Erhålletgråberg		
Totalt		Därav ur äldre varp	koppar	mangan	svavel	andra	guld	silver	Totalt	Därav ur äldre varp	inom fyndigheten	utom fyndigheten	
Ton	1000 kr	Ton	Procent				Gram per ton		Ton		Ton		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 628	—	—	4 040	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 738	—	—	2 119	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 563	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	207 703	—	—	4 420	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 322	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	257 071	—	—	71 406	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	185 271	—	—	11 860	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	170 443	—	—	24 430	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	242 024	—	—	1 930	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 855	—	—	1 790	10
3 965	706	—	1,57	—	26	—	23,3	53	82 838	—	2 197	45 551	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	99 865	—	—	6 618	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	535 483	—	3 793	—	13
746	11	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	14
17 218	1 106	—	—	—	—	—	—	—	2 693 384	57 127	124 909	307 768	

Tab. 4. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1957*Extraction from coal mines*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Stenkolsgruvans namn och belägenhet	Drifts- tid Dagar	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera)	Erhållna produkter								
			Stenkol				Eldfast lera		Klinkerlera		
			A-kol	B-kol	C-kol	Totalt					
		Ton	Ton		Ton	1 000 kr	Ton	1 000 kr	Ton	1 000 kr	
<i>Kristianstads län</i>											
Åstorps köping											
Nyvång (Ormastorp)	260	234 050	87 770	27 700	45 800	161 270	6 310	—	—	—	—
<i>Malmöhus län</i>											
Höganäs stad											
Höganäs	245	2105 037	3 950	—	71 070	75 020	1 068	30 017	420	—	—
Jonstorps kommun											
Röglagruvan	241	8 002	—	—	125	125	2	7 877	102	—	—
Rögla	199	8 985	—	—	—	—	—	8 985	116	—	—
Bjuvs köping m. fl. kommuner											
Bjuv och Gunnarstorp	245	214 890	170	17 680	34 570	52 420	1 053	117 730	2 168	—	—
Billesholms kommun											
Billesholms smågruvor ^a	280	19 798	—	—	857	857	10	18 941	360	—	—
Ekeby m. fl. kommuner											
Skromberga	245	79 126	—	13 822	—	13 822	166	—	—	58 924	648
Ekeby kommun											
Haberga 3	280	14 484	—	—	678	678	18	13 806	311	—	—
Östra Färs kommun											
Rödningeberg	272	551	—	—	—	—	—	551	26	—	—
Hela riket	—	684 923	91 890	59 202	153 100	304 192	8 627	197 907	3 503	58 924	648

¹ Dagbrottsbrytning har pågått i 208 dagar. — ² Därav i dagbrott 11 467 ton eldfast lera. — ³ Avser 3 gruvor, som brutits av enskilda företagare.

Tab. 5. Stenindustrins och kalkbrukens avsaluproduktion, fördelad på län
Production for sale in quarries and stone manufacturing plants, by county

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Län	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Sandsten, kvartsit och flinta		Fältspat	Kvarts	Kalksten, dolomit och marmor				Osläckt och släckt kalk	För jordförbättring levererad kalk m. m. ¹
	Blocksten o. krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Blocksten, krossad o. malen sten	Arbetad sten	Råsten, krossad o. malen sten	Arbetad sten, alla slag	Omalen	Råsten och krossad sten	Kalkstensmjöl	Arbeten av				
											Kalksten	Marmor			
	Ton		1 000 ¹ kr	Ton	1 000 kr	Ton	1 000 kr	Ton		Ton		1 000 kr		Ton	
Stockholms stad	—	—	421	—	15	—	65	—	—	—	—	56	398	—	—
Stockholms län	62 700	79	622	—	—	—	—	12 955	—	430 835	1 617	184	530	—	1 617
Uppsala län	128 865	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	39	13	—	—
Södermanlands län	25 353	—	190	—	41	—	—	—	—	554 785	803	1 125	4 022	68 573	9 495
Östergötlands län	150 249	24	185	—	19	19 187	—	2 069	2 651	14 625	317	1 641	3 969	6 237	6 174
Jönköpings län	168 561	—	452	298 365	322	—	—	6 147	2 851	—	—	—	37	—	—
Kronobergs län	—	—	1 469	7 594	2 024	—	—	—	—	—	—	13	303	—	—
Kalmar län	629	—	3 400	3 340	2 655	—	38	—	—	209 215	—	2 529	—	17 000	—
Gotlands län	—	—	—	—	—	215	226	—	—	1 016 289	—	387	—	42	—
Blekinge län	29 295	1 194	1 300	20 887	1 275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län	390 947	621	1 827	19 979	1 359	1 588	128	2 000	—	340	45 017	228	2	4 363	41 892
Malmöhus län	736 385	—	740	55 941	58	400 460	80	—	37 943	1 161 753	7 703	368	1 064	27 945	3 717
Hallands län	9 178	134	1 438	—	81	—	—	—	—	—	—	50	48	—	—
Göteborgs och Bohus län ..	628 036	31 756	10 299	—	273	—	—	2 447	770	—	—	486	965	—	—
Älvsborgs län	89 023	28	537	101	137	17 273	—	—	42 093	—	1 507	19	23	14 563	1 507
Skaraborgs län	—	50	1 046	180 926	664	26 000	—	—	—	1 236 438	17 930	855	92	71 858	34 078
Värmlands län	36 701	1 800	716	—	31	—	—	—	—	30 385	1 218	33	153	18 727	—
Örebro län	323 736	—	312	—	18	—	—	338	444	146 979	—	746	2 500	139 985	26 657
Västmanlands län	128 616	—	34	—	—	—	—	4 480	515	38 742	46 896	—	—	28 529	13 202
Kopparbergs län	325 006	—	330	—	8	262	28	—	7 550	76 683	73 771	—	—	194 601	1 133
Gävleborgs län	125 161	—	212	—	50	—	17	—	1 865	22	—	—	4	—	—
Västernorrlands län	5 150	247	195	—	18	—	—	—	5 665	2	—	12	23	—	—
Jämtlands län	—	—	5	—	24	3 876	—	250	1 900	24 616	—	2 032	—	29 430	—
Västerbottens län	—	19	154	—	—	—	—	—	—	3 885	—	125	—	23 083	7 378
Norrbottnens län	597 448	12	44	—	—	—	—	182	2 271	20 147	—	—	—	58 430	168
Hela riket: 1957	3 961 039	35 964	25 972	587 133	9 072	468 861	582	30 868	106 518	4 965 741	196 779	10 928	14 146	703 366	147 018
1956	3 489 603	67 509	25 243	596 149	9 166	399 684	609	32 132	84 202	4 772 898	174 836	10 036	15 353	689 006	180 239

¹ Här ingår all vid resp. läns kalkbruk framställd och för jordförbättring avsedd kalk levererad under året (inkl. mjölkalk, kalkmargel och kalkstensmjöl).

Tab. 6. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten m. m.

1	2	3	4
Varuslag	Kvantitetsgrund	Kvantitet	Värde 1 000 kr
<i>Sten och stenarbeten:</i>			
Granit och gnejs:			
blocksten (råblock)	ton	57 677	1 973
krossad sten, makadam och granitsand	»	¹ 3 903 362	19 629
gatsten: storgatsten	»	18 248	1 179
smågatsten, handslagen	»	17 716	1 125
kantsten: bearbetad endast med pikhacka eller spetsmejsel, ävensom rå	»	81 736	5 915
på annat sätt bearbetad	»	8 973	923
byggnadssten: bearbetad endast med pikhacka eller spets- mejsel	»	3 400	929
annan	»	9 078	3 437
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	7 638	4 734
slipade, polerade eller skulpterade	»	6 647	8 591
andra arbeten: oslipade	»	1 212	1 036
slipade, polerade eller skulpterade	»	435	407
S. k. svarta och gröna graniter:			
blocksten (råblock)	»	43 163	6 088
krossad sten, makadam och granitsand	»	543 970	3 548
gatssten	»	555	83
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	1 108	1 244
slipade, polerade eller skulpterade	»	6 318	7 379
andra arbeten: oslipade	»	112	120
slipade, polerade eller skulpterade	»	256	246
Porfyr: arbeten	»	309	74
Täljsten:			
täljstensmjöl (inkl. krossad sten)	»	11 616	606
arbeten	»	1 010	662
Lerskiffer:			
råsten för takskifferframställning m. m.	»	1 606	77
takskiffer	»	796	359
andra arbeten	»	5 163	1 401
Glimmerskiffer: råsten	»	320	29
Alunskiffer: skifferaska m. m.	»	137 455	472
Sandsten: ²			
råsten (råblock)	»	26 686	267
flis och krossad sten	»	18 966	449
byggnads- och monumentsten	»	557	277
slip- och brynstenar	»	607	238
andra arbeten	»	418	66
Kvartsit:			
råsten	»	9 776	170
flis och krossad sten (slipsand)	»	402 605	3 576
malen sten	»	10 828	271
Flinta: arbeten	»	46	1

¹ Därav 1 732 400 ton makadam med ett värde av 3 566 000 kr vid järnmalm- och andra malmgruvor.² Arbeten av sandsten omfatta även arbeten av kvartsit.

Production for sale in quarries and plants for stone manufacture

1	2	3	4
Varuslag	Kvan- tite- ts- grund	Kvantitet	Värde 1 000 kr
<i>Sten och stenarbeten (forts.):</i>			
Kalksten och dolomit:			
råblock till stenhuggerier	ton	17 972	1 084
råsten för: kalkbränning	»	492 750	3 847
dolomitbränning	»	54 460	1 079
cementtillverkning	»	3 532 920	10 531
andra ändamål	»	824 578	7 538
kalkstensmjöl	»	196 779	3 617
foderkalk	»	22 016	668
kalkmärgel för cementtillverkning m. m.	»	437 721	910
byggnads- och monumentsten: oslipad	»	9 637	2 572
hyvlad eller slipad	»	22 015	7 342
skulpterad	»	21	24
andra arbeten	»	3 396	990
Marmor: råblock	»	22 330	2 886
krossad sten	»	20 733	913
byggnads- och monumentsten	»	18 416	13 122
möbelmarmor och andra arbeten	»	943	1 024
Fältspat: omalen	»	30 868	1 160
därav: 1:ma	»	3 859	385
2:a	»	2 873	195
andra kvaliteter	»	24 136	580
malen	»	22 950	2 312
Kvarts: omalen	»	106 518	2 613
malen	»	26 576	1 272
Glimmer: malen	»	215	44
Flusspat: malen	»	2 691	460
<i>Kalk¹: framställd genom periodisk bränning:</i>			
osläckt kalk	hl	1 319 212	3 718
släckt kalk	ton	103 937	
släckt kalk	hl	283 500	1 620
släckt kalk	ton	21 023	
<i>framställd genom kontinuerlig bränning:</i>			
osläckt kalk ²	hl	6 174 872	50 398
osläckt kalk ²	ton	647 172	
bränd dolomit	hl	380 881	5 294
bränd dolomit	ton	42 063	
släckt kalk	hl	1 278 578	8 434
släckt kalk	ton	97 421	
mjölkalk	hl	39 350	142
mjölkalk	ton	2 811	
<i>Kaolin, slammad</i>	ton	783	58
<i>Kiselgur, bränd</i>	»	1 195	407
<i>Krita, slammad</i>	»	13 908	1 624

¹ Rymd- och viktuppgifterna avse samma kvantiteter.

² I uppgifterna för osläckt kalk ingår produktionen vid sulfatmasse- och karbidfabriker, kopparverk och sockerbruk med 1 836 136 hl, 166 187 ton och 14 214 000 kr. Dessutom har vid sulfatmassefabriker osläckt kalk utvunnits genom ombränning av kalkmesa. Denna produktion utgjorde 778 623 hl, 81 175 ton och 4 988 000 kr. Hektoliter- och värdesiffrorna äro delvis uppskattade.

Tab. 7. Sintring av järnmalm år 1957 *Sintering of iron ore*

1	2	3	4	5	6	7	8
Län och verkets namn	Drifttid Timmer	Använt rågods				Tillverkad sinter ¹	
		slig	krossad stycke- malm	glöd- spån o. d.	slagg, kalk m. m.		
		Ton				Ton	1000 kr
<i>Stockholms län</i>							
Herräng.....	8 640	48 302	5 548	—	1 442	54 306	5 431
<i>Uppsala län</i>							
Söderfors	8 184	20 245	—	—	—	19 120	1 644
<i>Södermanlands län</i>							
Oxelösund	7 680	172 122	—	—	14 907	173 312	15 527
Kantorps	4 422	45 335	—	—	—	45 335	4 105
<i>Värmlands län</i>							
Hagfors	5 349	42 238	5 456	—	2 566	45 163	4 019
Persberg	8 220	25 650	—	—	—	27 472	3 160
<i>Örebro län</i>							
Degerfors	4 107	11 617	1 418	2 439	973	14 463	1 483
Hällefors	8 099	32 936	—	—	—	30 543	3 125
Guldsmedshyttan	4 809	26 100	5 276	—	284	31 534	2 523
Bredsjö	4 654	26 238	683	300	—	27 221	2 314
<i>Västmanlands län</i>							
Fagersta	8 256	210 762	16 353	—	26 710	221 249	20 047
Spännarhyttan	7 266	66 190	—	—	8 028	69 354	7 030
Källfallet	3 965	20 650	—	—	—	20 650	1 898
Bäcke-gruvan	5 980	40 365	—	—	—	40 365	3 754
<i>Kopparbergs län</i>							
Domnarvet	6 777	666 033	117 435	9 202	175 910	911 891	63 832
<i>Gävleborgs län</i>							
Hofors	14 330	149 858	—	2 220	12 595	161 703	16 170
Sandviken	4 396	22 578	—	—	—	22 506	2 628
Bodås	7 470	33 035	—	—	—	32 857	3 723
<i>Norrbottnens län</i>							
Vitåfors	6 651	123 463	—	—	—	125 174	11 628
Norrbottnens Järnverk ..	8 430	—	453 804	—	96 861	494 614	33 416
Hela riket	137 685	1 783 717	605 973	14 161	340 276	2 568 832	207 457

¹ Utöver i tabellen redovisade kvantiteter sinter, erhållna med huvudsakligen slig och järnmalm som utgångsmaterial, ha vid två kopparverk av purple-ore framställts 114 231 ton briketter och 16 025 ton sinter med ett sammanlagt värde av 12 416 388 kr. Se vidare sid. 22.

² Därav 311 924 ton kulsinter med ett värde av 30 526 512 kr.

Tab. 8. Tillverkningen av tackjärn, järnsvamp och ferrolegeringar*Production of pig iron, sponge iron and ferro-alloys*

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
	Ton	Saluvärde 1000 kr	Ton		
1. Tackjärn	1 446 067	468 987	32 875	263 520	120 830
a) Tackjärn för järn- och stålframställning, inkl. därav direkt från masugn framställt gjutgods	1 307 930	414 264	17 415	178 718	78 681
Träkolstackjärn: bläster-	30 979	15 895	9 146	6 897	8 286
elektro-	30 113	11 744	—	1 612	613
Kokstackjärn: bläster-	1 086 563	334 202	8 269	169 336	69 425
elektro-	158 547	51 692	—	—	—
Annat tackjärn (syntetiskt)	1 728	731	—	873	357
b) Gjuteritackjärn, inkl. därav direkt från masugn framställt gjutgods...	138 137	54 723	15 460	84 802	42 199
Träkolstackjärn: bläster-	16 598	8 401	6 126	10 472	8 401
elektro-	—	—	—	—	—
Kokstackjärn: bläster-	81 596	33 013	6 984	67 239	30 064
elektro-	—	—	—	—	—
Annat tackjärn (syntetiskt)	139 943	13 309	2 350	7 091	3 734
2. Järnsvamp	136 014	55 441	23 174	53 548	34 091
3. Ferrolegeringar	97 259	178 251	18 196	63 225	159 217
Kisel- och manganbriketter	778	750	50	728	750
Kiseljärn: med högst 15 % kisel	1 256	635	—	1 234	624
» mer än 15 % kisel	20 068	17 473	—	17 695	15 465
Kiselkrom	7 671	9 547	486	682	1 743
Kiselmanganjärn	13 172	17 295	—	6 516	8 556
Kiselmetall	3 873	7 794	3 552	321	7 793
Kromjärn med en kolhalt av:					
högst 0,2 %	24 680	60 480	8 967	15 709	60 470
0,2—1,0 %	12	28	8	4	28
1,0—4,0 %	—	—	—	—	—
mer än 4 %	6 396	9 677	3 680	2 716	9 677
Manganjärn med en kolhalt av:					
högst 2 %	3 175	7 394	898	2 167	7 138
mer än 2 %	13 922	16 817	40	13 712	16 612
Molybdenjärn	1 636	22 046	423	1 213	22 046
Tantaljärn	0	34	—	0	34
Titanjärn	132	528	—	132	528
Vanadinjärn	104	2 617	42	62	2 617
Volframjärn	355	5 014	50	305	5 014
Andra	29	122	—	29	122

¹ Därav perlitackjärn 4 660 ton.

Tab. 9. Tillverkningen av vällmetall, göt och stålgiutgods*Production of wrought iron, steel ingots and steel castings*

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
	Ton	Saluvärde 1000 kr	Ton		
1. Vällmetall ¹.....	2 249	2 700	1 752	—	2 203
2. Göt och stålgiutgods	2 482 614	1 449 191	684	78 660	113 583
a) <i>Göt</i>	2 446 125	1 349 875	388	57 938	44 070
Bessemer:-					
sur: ordinär produkt.....	31 925	12 238	—	2 515	902
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	6 115	2 616	—	122	50
basisk: ordinär produkt.....	434 172	164 367	—	—	—
Martin:-					
sur: ordinär produkt	43 002	30 194	—	—	—
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	233 037	152 482	—	10 769	6 284
basisk: ordinär produkt	526 219	241 011	—	10 393	4 642
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- o. värmebeständig)	12 555	6 397	—	—	—
Elektro- från:					
ljusbågsugn: ordinär produkt	791 104	333 567	105	17 588	7 974
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig.....	53 475	125 289	—	768	2 160
annan	134 964	86 290	283	5 359	3 403
induktionsugn: ordinär produkt....	35 427	16 280	—	4 667	1 776
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	49 525	125 389	—	5 747	16 871
annan	27 570	30 025	—	10	8
Annan: ordinär produkt	67 035	23 730	—	—	—
b) <i>Stålgiutgods</i>	36 489	99 316	296	20 722	69 513
Martinggiutgods:					
surt: ordinär produkt	16	30	—	—	—
kvalitetsprodukt (annan än rost-, syra- och värmebeständig) ..	—	—	—	—	—
basiskt: ordinär produkt	5 811	9 275	—	1 037	2 393
Elektrogiutgods från:					
ljusbågsugn: ordinär produkt	15 187	31 627	6	9 234	23 159
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	1 306	9 368	26	930	6 969
annan	7 673	21 028	55	4 455	13 186
induktionsugn: ordinär produkt ...	3 786	11 770	100	2 707	8 563
kvalitetsprodukt:					
rost-, syra- och värmebeständig	1 738	11 996	47	1 483	11 211
annan	972	4 222	62	876	4 032
Summa vällmetall, göt och stålgiutgods (1+2)	2 484 863	1 451 891	2 436	78 660	115 786

¹ Framställd medelst lancashiremetod.

Anm. Fr. o. m. 1949 ha nya regler tillämpats i bergverksstatistiken (liksom även i Järnverksföreningens statistik) vid uppdelningen av göt och stålgiutgods på kvalitetsprodukt resp. ordinär produkt. Enligt dessa grunder, som innebära en avsevärd inskränkning och en snävare definition av begreppet kvalitetsprodukt, skola som dylika produkter räknas:

- 1) rost-, syra- och värmebeständig produkt.
- 2) annan kvalitetsprodukt eller närmare angivet:
 - a) legerade stål i alla C-halter med en avsiktlig legeringstillsats om minst 0,25 % Cr och/eller 1,25 % Si och/eller 1,25 % Mn. Såsom ordinär produkt skola dock redovisas vissa enklare låglegerade stål, såsom bl. a. dynamoplåt med en halt av mindre än 1,5 % Si, konstruktionsstål samt enklare stål för verktyg med mindre än 0,55 % C, 1,5 % Mn och 0,5 % Cr.
 - b) olegerade stål i C-halter om 0,75 % och högre. Undantag härifrån utgör dock material, som normalt icke underkastas särskild värmebehandling eller annan kvalitetskontroll, t. ex. spadplåt, kulkvarnskulor etc.
 - c) olegerade stål i C-halter under 0,75 % men med speciell kontroll på slaggrenhet, kornstorlek, hårdbarhet, ytavkolning eller magnetiska egenskaper.

Tab. 10. Tillverkningen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot

Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Saluvärde 1000 kr	för export	inom landet	Saluvärde 1000 kr
			Ton		
1. Smidda och varmvalsade produkter av vällmetall	—	—	335	67	902
a) Ämnen	—	—	—	—	—
b) Andra	402	902	335	67	902
2. Smidda produkter av götmetall	—	—	7 768	30 514	101 615
a) Ämnen	25 314	30 510	—	1	5
b) Andra	81 512	159 744	7 768	30 513	101 610
Stångmaterial	12 313	30 377	2 390	3 383	20 936
Grövre formsmide: valsad ring	18 640	25 527	4 257	10 987	22 441
annat	50 559	103 840	1 121	16 143	58 233
3. Varmvalsade och varmdragna produkter av götmetall	—	—	272 065	1 242 988	1 371 878
a) Ämnen	1 642 514	1 179 160	77 843	146 700	143 827
Rörämnen, runda: massiva	60 951	51 694	2 275	54 888	41 088
ihåliga	40 508	45 369	—	—	—
Platiner	249 646	218 032	—	263	188
Andra ämnen	1 291 409	864 065	75 568	91 549	102 551
b) Andra	1 562 915	1 623 371	194 222	1 096 288	1 228 051
Banmaterial:					
räls och växeltungämnen:					
vikt/lpm minst 15 kg	36 934	25 078	125	35 951	24 496
» mindre än 15 kg	45	36	—	45	36
skarvjärn och underläggsplattor	12 393	9 145	3	12 389	9 144
Balk, minst 80 mm höjd:					
vikt/lpm minst 60 kg	71	47	5	66	47
» 20—60 kg	15 842	10 294	5 985	9 525	10 084
» mindre än 20 kg	24 345	16 619	3 013	20 628	16 149
Armeringsjärn	235 893	163 307	27 103	206 932	162 004
Ihåligt borrstål	9 653	21 936	1 577	1 216	5 877
Bandjärn:					
i ringar, stänger el. överböjda knippor, med en tjocklek mindre än 3 mm och en bredd av mer än 10 mm, dock högst 250 mm.	58 336	58 013	5 053	23 546	25 093
i ringar, med en bredd av mer än 250 mm	19 195	17 339	720	12 716	11 633
Tråd-, band- och fasonjärn, med en dimension av tvärspekt. på högst 10 mm:					
valstråd, rund	180 211	165 580	41 779	114 709	138 638
andra slag	1 700	2 913	490	783	1 694

Tab. 10 (forts.). Tillverkningen av smidda, varmvalsade och varmdragna produkter av väll- och götmetall samt erhållet skrot

Production of forged, hot rolled and hot drawn products of wrought iron and steel, as well as scrap

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			för export	inom landet	Saluvärde 1 000 kr
	Ton	Saluvärde 1 000 kr	Ton		
Vinkel- och annat fasonjärn:					
vikt/lpm minst 60 kg	—	—	—	—	—
» 20—60 kg	24 825	18 837	3 032	21 772	18 821
» mindre än 20 kg men med en dimension av tvärsekt. överstigande 10 mm	75 450	58 500	24 352	47 192	54 762
Valsjärn, ej förut nämnt	365 156	371 425	40 399	246 520	292 959
Plåt, med en tjocklek av:					
minst 5 mm	192 951	203 089	3 998	169 339	172 209
4,99—3,00 mm	42 170	93 591	2 453	31 176	49 355
2,99—0,60 mm	102 685	176 090	2 576	82 601	103 763
0,59—0,30 mm	27 757	31 912	6 344	16 101	27 160
Rör: kullagerrör och ämnesrör ..	59 397	68 049	8 069	11 553	22 886
övriga varmvalsade eller varmdragna rör	77 906	111 571	17 146	31 528	81 241
Summa smidda, varmvalsade och varm-					
dragna produkter (1—3)	—	—	280 168	1 273 569	1 474 395
4. Skrot	807 257	265 665	160	29 009	8 049
erhållet vid framställning av:					
tackjärn ¹	20 792	3 090	—	—	—
göt o. stålsgjutods ¹	156 574	50 222	—	594	177
varmbearbetade produkter	602 844	202 623	160	28 036	7 826
kassation av äldre göt o. ämnen	27 047	9 730	—	379	46

¹ Inkl. cirkulationsskrot och exkl. kassation av äldre göt och ämnen.

Tab. 11. Drivkraft använd inom bergverken, fördelad på län*Motive power used in metal and mining industries, by county*

1	2	3	4	5	6	7
Län	Vatten- turbiner	Ång- ma- skiner	Ång- turbiner	Olje- och gas- motorer	Summa primär- motorer	Elektriska motorer
Effektiva hästkrafter						
Stockholms stad	—	—	—	—	—	103
Stockholms län	—	—	—	2	2	6 789
Uppsala län	—	—	—	36	36	31 876
Södermanlands län	—	—	—	20	20	48 861
Östergötlands län	165	—	—	412	577	22 773
Jönköpings län	—	—	—	264	264	2 161
Kronobergs län	—	—	—	8	8	2 629
Kalmar län	—	—	—	286	286	4 633
Gotlands län	75	—	—	2 320	2 395	6 773
Blekinge län	—	—	—	308	308	9 735
Kristianstads län	—	—	—	586	586	9 434
Malmöhus län	—	—	—	309	309	23 564
Hallands län	—	—	—	30	30	13 202
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	1 421	1 421	8 424
Älvsborgs län	—	—	—	105	105	11 659
Skaraborgs län	—	—	—	334	334	6 086
Värmlands län	520	—	—	156	676	141 202
Örebro län	280	—	50	252	582	250 048
Västmanlands län	—	—	—	152	152	163 968
Kopparbergs län	—	—	—	963	963	305 198
Gävleborgs län	—	—	—	7	7	227 516
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	3 600
Jämtlands län	—	—	—	126	126	2 336
Västerbottens län	—	—	—	719	719	105 503
Norrbottnens län	—	—	—	1 647	1 647	283 751
Hela riket: 1957	1 040	—	50	10 463	11 553	1 691 824
1956	11 740	—	50 780	14 142	76 662	1 621 587

¹ Jfr texten sid. 16.

Tab. 12. Bergverksanläggningarna och de vid dem sysselsatta arbetarna, fördelade på län

Establishments and workers in metal and mining industries, by county

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Län	Arbetare vid							Antal arbets- ställen
	järn- gru- vor	andra malm- gru- vor	kol- gru- vor	järn- och stålverk	me- tall- fram- ställ- nings- verk	sten- indu- striella an- lägg- ningar	samtliga bergverk	
Stockholms stad	—	—	—	—	—	28	28	4
Stockholms län	123	—	—	106	—	126	355	13
Uppsala län	239	—	—	1 272	—	7	1 518	8
Södermanlands län	237	—	—	1 404	—	469	2 110	26
Östergötlands län	—	36	—	2 006	—	330	2 372	22
Jönköpings län	5	—	—	—	—	151	156	13
Kronobergs län	—	—	—	41	—	160	201	14
Kalmar län	30	—	—	—	43	414	487	23
Gotlands län	—	—	—	—	—	310	310	13
Blekinge län	—	—	—	764	—	233	997	21
Kristianstads län	—	—	359	—	—	466	825	26
Malmöhus län	53	—	458	118	21	578	1 228	36
Hallands län	—	—	—	343	—	100	443	13
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	1 414	1 414	77
Älvsborgs län	—	—	—	888	—	91	979	15
Skaraborgs län	—	—	—	125	—	494	619	27
Värmlands län ...	257	6	—	4 869	—	127	5 259	25
Örebro län	1 118	458	—	7 456	—	1 555	10 587	48
Västmanlands län	1 044	22	—	6 019	—	189	7 274	24
Kopparbergs län	2 593	721	—	7 227	68	277	10 886	41
Gävleborgs län	267	—	—	7 709	—	4	7 980	7
Västernorrlands län	—	—	—	46	302	17	365	5
Jämtlands län	—	—	—	—	—	231	231	10
Västerbottens län	—	1 456	—	—	1 433	119	3 008	20
Norrbottnens län	5 017	282	—	2 207	—	68	7 574	16
Hela riket: 1957	10 983	2 981	817	42 600	1 867	7 958	67 206	547
1956	10 437	3 113	783	42 219	1 958	8 470	66 980	559

Av Kommerskollegium

hava hittills offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1956.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1957.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrin (1914).

Läder-, hår- och gummivaruindustrin (1915).

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft (1919).

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930.

Sågverksdriften i Sverige år 1953.

HANDEL. Årgångarna 1911—1956, samt årg. 1957 del II och III.

MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årg. 1954—1957 samt av årg. 1958 häft. 1—10.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1956.

EKONOMISKA OCH IDEELLA FÖRENINGAR SAMT STIFTELSE. KOOPERATIV
VERKSAMHET. Årgångarna 1950—1956.

ALLMÄNNA EKONOMISKA FÖRHÅLLANDEN. 1951 års företagsräkning.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren
1870—1915

BAND IV: 10. 1931 års företagsräkning.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1953.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1957 samt av årg. 1958 häft. 1—11.

EKONOMISK ÖVERSIKT. Årgångarna 1921—1939 samt av årgången 1940 häft. 1. Tabell-
avd. ingår därefter i Kommersiella Meddelanden.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag.
Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.

Utkom från trycket i december 1958.